National Library 55053
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A 0N4
L

National Library
Bibliothèque Nationale
JUIN JUNE 19
NEWSPAPER DIVISION
DES JOURNAUX

VABA EESTLANE

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Second class mail
registration number — 1089.

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL
JA NELJAPÄEVAL

Nr. 42 (3059) XXXIII aastakäik

Teisipäeval, 5. juunil 1984 — Tuesday, June 5, 1984

Üksiknumbri hind 70 centi

N. Liit ei salli tõde

USA valitsuse seisukoht Enn Tarto süüasjas

„Ameerika Hääle" juhtkiri, mis kajastab Ühendriikide valitsuse vaateid, on antud edasi 42-s keeles umbes sajale miljonile kuulajale.

Kui kellelgi võiks veel olla küsimusi selle kohta, miks Nõukogude Liit nii innukalt tsenseerib kõiki uudiseid, mida ta teabeteenindused nõukogude rahva tarvis levitavad, siis viimased sündmused Eestis annavad ammendava vastuse — seoses Enn Tarto vangi- ja sundasumisele mõistmisega. Enn Tarto, eesti vabatahtliku Helsingi valvegrupi aktivist, mõisteti möödunud nädalal nõukogude võimude poolt kümneks aastaks sunnitööle ning lisaks veel viieks aastaks sundasumisele. Tema vastu tõstetud süüdistustest ilmneb, et Nõukogude valitsejaid ei vihastanud mitte üksnes see, kuidas Tarto jälgis, kui palju — või õigemini kui vähe — Nõukogude Liit kinni peab Helsingi lõppdokumendi inimõigusi kaitsvaist sätetest. Näib, et Moskvat alarmeeris eriti see, et Tarto ja teiste valvegrupi-liikmete tegevuse tõttu on Nõukogude Liidu häbiväärne praktika inimõiguste alal põhjalikumalt paljastatud — ja maailma laiemale üldsusele teatavaks saanud.

Inimõiguste rikkumine on teema, millele nõukogude kodanik Moskva hinnangul ei tohiks kuigi palju oma aega pühendada. Nõukogude kommunistliku partei feodaal-elitaristlik valitsuskord tugineb põhiliselt igasuguse sõna-, trüki- ja kogunemis-vabaduse mahasurumisel.

Iseseisev mõtlemine on riigvastane ja tuleb likvideerida, eriti Balti riikides — Eestis, Lätis ja Leedus, kus kogu Nõukogude võim põhineb valel . . . teatavasti on Nõukogude okupatsiooni aluseks Balti riikides 1939. aasta Molotov-Ribbentropi lepingu salaprotokoll, milles kommunistlik Nõukogude Liit ja natsistlik Saksamaa leppisid kokku Euroopa omavahel ära jaotamises.

Nõukogude vaatekohast ei ole aga inimõiguste mahasurumisest veel küllalt. Et oma pettemängu mitte käest ära anda, tuleb Kremlil maha suruda ka igasugune teabelevi oma rõhumis-aktide kohta. Nii on Nõukogude võimud arreteerinud enam kui kümme nendest, **kes 1979. aastal kirjutasid alla Balti märgukirjale, niinimetatud Balti apellile, mis nõudis Eesti, Läti ja Leedu rahvaste enesemääramisõiguse taastamist ning muuhulgas ka Molotov-Ribbentropi pakti ametlikku tühistamist Moskva poolt.**

Nende kümne puhul — nagu ka Enn Tarto juhtumil möödunud nädalal — ei olnud kohtuprotsessid avalikud. Ning kogu see napp ja rangelt piiratud ametlik informatsioon, mida nõukogude rahvale sündinust antakse, ei reeda kuskil, et karistatud olid tegelikult kõik inimõiguste nõudmiste-aktivistid.

Kuid Nõukogude tsensuur ei ole kõikvõimas: on sellelgi omad piirid. Kui teade inimõiguste aktivistide karistamise kohta Nõukogude Liidust läbi piiride lekib, leiab see kohest vastukaja demokraatlike maade vabas ajakirjanduses.

Ei ole ka raske lääne zhurnalistidel hankida kinnitust sündmuste kohta, kuna nad kutseliselt tegelevad sündinu tuvastamisega päevast päeva.

Kinnitatult jõuab selline teave aga kohe ka lääne raadio- ja televisioonisaadetesse. Nii saab ka nõukogude üldsus lõpuks ikkagi teada enam-vähem kõik need tõsiasjad, mida Nõukogude valitsus on püüdnud nende eest varjata.

Need faktid ei jää peitu ka nende arengu-maade eest, kus Moskva arendab pidevat propagandat enese kasuks, püüdes Nõukogude korda portreteerida rahvasõbraliku, isalikult hoolitseva rezhiimina.

TASS oma teates Enn Tarto vangimõistmise kohta kirjeldas teda hapult — osundame — „lääne raadiojaamade käsilasena".

Nad kaebavad selle üle, et Tarto, nagu kõik teisedki inimõiguste aktivistid, püüdis kõnelda tõtt.

Holland lükkas edasi rakettide paigutamise oma pinnale

HAAG — Hollandi valitsus on lükanud edasi 18 kuu võrra tiibrakettide paigutamise Hollandi pinnale ja ütles, et nad võivad paigutada neid ainult siis, kui Moskva jätkab oma SS-20 paigutamise suurendamist. Kui N. Liit lõpetab SS-20 paigutamise praegu, siis Holland ei paiguta üldse ühtki raketti oma pinnale.

See on esimene suurem lahkheli NATO ühises seisukohas Lääne-Euroopa kaitseküsimuses. Kui aga Moskva paigutab veel üheainsa SS-20, siis teevad seda ka hollandlased, kuid selle otsuse tegemine nõuab 18 kuud aega. Praeguse loobumisega jääb NATO plaani tühimik 48 raketi võrra, mis pidanuks olema kohal 1986. a. detsembriks.

Hollandi valitsuse esindaja Lubbers ütles, **et selle sammuga Holland teeb katset maailma relvastuse kontrolli teostamiseks** ja nad loodavad, et see võib muuta ka praeguse relvastuse pidevalt suurendamise käiku.

USA väljendas sellise seisukoha üle pettumust, aga välisministeeriumi esindaja ütles Washingtonis, et nad ei usu, et Hollandi otsus võiks palju mõjutada rakettide paigutamist teistes NATO maades Lääne Euroopas.

Hollandi otsus on siiski lõhestanud NATO solidaarsuse ja annab arvatavasti uut õhutust tuumarelvastuse vastasele liikumisele NATO riikides. Liitunud kaasriigid on siiski mõistnud Hollandi poliitilisi probleeme.

Rakettide paigutamise plaan pidanuks saama kinnituse Hollandi parlamendis, aga poliitikud ütlesid, et see näis ebatõenäoline, mistõttu võeti kasutusele viivitamise moodus.

TARTU INSTITUUT
310 BLOOR ST. WEST
TORONTO, M5S 1W4
Sissekäik: Madison Avenue — Spadina jaam

Loengud

Professor ALEKSANDER LOIT
Stokholmist
AJALOOUURIMISE ARENGUSUUNDADEST NÕUKOGUDE EESTIS
Esmaspäeval, 18. juunil kell 19.30
TARTU INSTITUUT

* * *

Professor REIN TAAGEPERA
Kaliforniast
KAS N. LIIT LÕUNA-AAFRIKASTUMAS?
Jüri Kuke tähendus.
Teisipäeval, 19. juunil kell 19.30
TARTU INSTITUUT

KOHV ja MÕNUS JUTLEMINE
KÕIK ON KUTSUTUD!

Hiljutisel T. E. S. Täienduskooli emadepäeval esitati katke O Lutsu „Kevade" lavastusest. Pildil kooliõpetaja (H. Halling), küsitlemas õpilasi ühe Tootsi tembu selgitamisel. Näidend esitatakse uuesti Eesti Majas, ESTO-84 ajal pühapäeval, 8. juulil kell 7 õhtul.
Foto: Vaba Eestlane

USA välisminister läbirääkimisil Nikaraaguaga

WASHINGTON — USA välisminister George Shultz lendas Nikaraaguasse üllatuslikule kohtumisele Nikaraagua riigipea Daniel Ortegaga võimalikke rahuväljavaateid arutlema. Shultz lendas Nikaraaguasse Salvadorist, kus ta võttis osa Salvadori presidendi Jose Napoleon Duarte ametisse seadmise tseremooniast. Shultzi lend hoiti suure saladuse all ja ühtki ajakirjanikku ei võetud kaasa, et uudised välja ei lekiks.

Nagu nüüd on selgunud oli välisminister Shultzi „üllatuslik" reis Nikaraaguasse olnud kolm kuud ettevalmistusel. USA algatusel tehtud samm olevat eelsamm suuremale läbirääkimiste protsessile, mis võivat tõenäoliselt kesta kogu suve kuni novembrini. Siis on mõlemas riigis valimised ja Washington tahtvat näidata valimiste eel mõnesugust muljest rahusoovlikkusest.

Vastavalt Shultzi abidele oli välisminister nendel läbirääkimistel küsinud Nikaraagua riigipealt Daniel Ortegalt nelja tõsisema USA mureasja üle arutlemist, **mille hulgas on Nikaraagua sidemed N. Liiduga ja Kuubaga, Nikaraagua toetus Salvadori mässulistele,** Nikaraagua sõjajõudude suurus ja sandanista revolutsionäärse poliitika süsteemi iseloom.

Esimesel kohtumisel täiendas Nikaraagua neid omapoolsete nõudmistega. Shultzile oli öeldud, et Washington peaks ära jätma rahalise toetuse antisandanistide mässulistele ja lõpetaks Nikaraagua sadamate mineerimise, samuti lõpetama sõjalise ähvarduse Nikaraagua vastu ja respekteerima mittevahelesegamise põhimõtteid ühes iseseisvas riigis.

USA ametivõimud ei öelnud pärast kokkusaamist, kui kaugele Washington on valmis järele andma Nikaraagua nõuetele.

Shultz ütles, et USA valitsus jätkab survet Kongressile 21 miljoni dollari suuruse abi andmiseks Nikaraagua mässulistele.

Nikaraagua välisminister Miguel D'Escoto ütles, et nende riik on valmis „tõsiste" läbirääkimiste pidamiseks USA-ga, nad on seda võimalust ammugi otsinud, kuid Washington on nad alati tagasi lükanud.

USA plaanitsevat Kesk-Ameerikasse jäämist

WASHINGTON — USA Valge Maja on koostanud salajase võimalikkuse plaani alatiseks sõjavägede kohalejäämiseks Hondurases, öeldakse ühes Pentagoni nõudmises enne kui Senati komitee seda sugereerinuks. President Ronald Reagani valitsus on korduvalt väitnud, et tal pole mingeid plaane alalisteks baasideks USA üksustele Kesk-Ameerikas.

Kaks USA senaatorit on seni, kuid ebaõnnestunult, otsinud selgitust Pentagoni nõudmisele, mis küsis Senati rahasummade määramise komiteelt 4,3 miljonit dollarit ülesehitamaks paigalejäämise võimalusi Hondurases, mis oleks võimeline vastu võtma lennukeid. Nõudes on öeldud, et praegused võimalused on vastuvõtmatud alaliseks paigale jäämiseks.

Sõjaväe nõudedokumendis ei ole täpselt selgitatud, **mis liiki üksus võiks neid võimalusi kasutada või mis liiki paigalejäämise vorm peaks olema,** aga see peaks olema selline, et oleks sobiv pikemaajalistele üksuste paigutustele.

USA üksused on sooritanud seeria suuremas skaalas sõjalisi manöövreid Hondurases, mis toimunud Salvadori piiri läheduses pärast möödunud suve. Praegu on Hondurases 2500 USA sõdurit, 800 neist insenerid ja 1700 teostavad väljaõpet ja abistavad üksusi, treenides Hondurase ja Salvadorist pärit sõdureid.

USA kaitseminister Caspar Weinberger deklareeris 8. aprillil, **et neil pole mingit plaani, mingit strateegiat, mingit mõtet panna USA võitlusüksusi Kesk-Ameerikasse.**

Mõned kriitikud on süüdistanud Valget Maja, plaanitsemas USA võitlusüksuste saatmist Kesk-Ameerikasse, kui praegune strateegia vasakpoolsete võitmiseks võiks ebaõnnestuda. Washington on seda teadet seni rangelt eitanud.

Esimese sini-must-valge pühitsemise ja õnnistamise
100 aasta juubeli tähistamise
KIITUS-JUMALATEENISTUS
10. juunil kell 11 homm. Peetri kirikus
Teenivad praost ANDRES TAUL ja õpetaja EDGAR HEINSOO
Esinevad CANTATE DOMINO ja LOOTUSE koorid.
Kaastegevad: aupeakonsul ILMAR HEINSOO, Eesti Üliõpilaste Seltsi esimees IVAR NIPPAK, Miss ESTO '84 KRISTI LÜDIG, „Rajaleidjad" ja Lembitu Malev.
Vanemad, tooge kaasa oma lapsed, et nad võiksid kaasa elada sellele ajaloolisele suursündmusele.

Metropolitan United Church
Toronto kesklinnas, Bond ja Queen St. East.
Reede, 6. juuli kl. 19.30
JUUBELI-KONTSERT
Bass-bariton INGEMAR KORJUS ★ Koguduse solistid ja ansamblid ★
Juubelikonverentsi koorid CH. KIPPERI, MAAJA ROOSI ja dr. J. TALLI juhatusel
Kõneleb dr. AARAND ROOS
Sissepääs tasuta, kirikukorjandus.
KÕIK ON KUTSUTUD!

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

TOIMETAJA: Hannes Oja

TOIMETUSE KOLLEEGIUM: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss

TELEFONID: toimetus 444-4823, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 444-4832

TELLIMISHINNAD Kanadas: aasta $51.—, poolaastas $28.— ja veerandaastas $15.—

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $65.—, poolaastas $35.— ja veerandaastas $18.—

Aadressi muudatus 70 c. — Üksiknumbri hind 70 c.

KUULUTUSTE HINNAD üks toll ühel veerul: kuulutuste küljel $4.75, tekstis $5.—, esiküljel $5.50

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd.
1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

Miks Moskva loobus

Asi on siis otsustatud. N. Liidu Olümpiakomitee tegi hiljuti teatavaks, et nõukogude sportlased ei esine Los Angeleses eeloleval suvel toimuvatel olümpiamängudel ning venelastele järgnes peagi terve rida satelliitriike eesotsas Ida-Saksamaaga. Ehkki see otsus avaldati N. Liidu Olümpiakomitee sildi all, on siin tegemist puhtakujulise kõrgema poliitilise mänguga, mille selja taga ei ole keegi muu kui N. Liidu kommunistliku partei kõrgem võimuorgan — partei keskkomitee poliitbüroo.

Kuigi paljud poliitikud ja sporditegelased valavad venelaste ja Moskva satelliitide sportlaste mängudest eemalejäämise pärast pisaraid ja räägivad uutest läbirääkimistest venelastega nende otsuse muutmiseks, tunduvad sellised plaanid siiski soovunelmatena. Otsus tehti kindlasti pärast väga põhjalikku poolt- ja vastuväidete kaalumist ning Kremli kõrgemad võimukandjad leidsid, et Moskval ei ole teist valikut: mängudest tuleb loobuda ja selle otsusega ühinemiseks käsk anda ka satelliitriikide kommunistlikele parteidele.

Läänes kaalutakse ja analüüsitakse edasi-tagasi Moskva loobumise põhjusi ja katsutakse jälitada neid Kremli mõttekäike, mis viisid sellise drastilise otsuse tegemisele. Osa neist vaatlustest ja analüüsidest on võrdlemisi naiivsed ja lihtsameelsed, osa kaalukamad ja loogilisemad, kuid tundub, et need põhjuste otsingud kalduvad pealiinist üks vähemal ja teine rohkemal määral kõrvale. Nii tuuakse venelaste loobumise põhjusena esile pingelise konkurentsi kartust, kättemaksu Ühendriikidele Moskva olümpiast loobumise pärast, president Reagani N. Liidu vastu suunatud kõnesid Hiinas ja katset Reagani mustamiseks Ühendriikides käimasoleva uue presidendi valimiskampaania ajal. Ainult mõned üksikud vaatlejad-analüüsijad juhivad põgusalt tähelepanu nõukogude atleetide „julgeoleku" probleemidele ja N. Liidu vastu suunatud agitatsioonile, millele oli N. Liidu mängudest loobumise deklaratsioonis omistatud eriline tähelepanu.

Tundub, et sportlaste julgeolekuküsimuse ning nõukogudevastase propaganda taha ongi olümpia tüli koer maetud. Ameeriklastel on raske uskuda ja aru saada, et Moskva otsuse mõjutajaks oli suurel määral Ühendriikide läänerannikul rajatud nõukogudevastase organisatsiooni „Ban the Soviets" tegevus, kus aktiivset osa mängib ka Balti Vabadusliit, kuid mängudest loobumise deklaratsioonis on selgelt väljendatud see viha ja hirm, mida tuntakse Kremlis antikommunistlike organisatsioonide aktiivse ja energilise tegevuse pärast. Nii mainitakse N. Liidu Olümpiakomitee — õigemini poliitbüroo — teadaandes muu hulgas, et „igasugused ekstremistlikud organisatsioonid ja grupeeringud, kes avalikult lubavad luua „talumatuid olukordi" nõukogude delegatsioonile ja nõukogude sportlaste esinemisele, on silmatorkavalt suurendanud oma aktiivsust. Tehakse ettevalmistusi poliitilisteks demonstratsioonideks N. Liidu vastu ning esitatakse varjamatult ähvardusi N. Liidu Olümpiakomitee, nõukogude atleetide ja ametivõimude vastu."

Varem pole kunagi juhtunud, et mõne välisriigi pinnal oleks nõukogude võimude vastu alustatud sellist kampaaniat ja selliseid aktsioone, mis tabavad venelasi nende kõige nõrgemast kohast, paljastades kommunistliku süsteemi nõrkusi ning rebides maha selle süsteemi tõelist olemust varjava maski. Mis juhtuks siis, kui tõesti Balti riikidest või mujalt allaheidetud riikidest pärit sportlased olümpia ajal massiliselt ärahüppaksid? Kuidas oleks võimalik „Ban the Soviets" tegelaste suud sulgeda ja lõpetada need intervjuud ja nõukogude süsteemi telgitaguseid selgitavad sõnavõtud, mis kandusid paljudesse Ühendriikide suurematesse ajalehtedesse? Need olid küsimused, mis vaevasid Moskva juhtivaid ringkondi ja tekitasid paanika. Poliitbürool tuli leida siin lahendus.

Ja lahendus leiti. Esialgu avaldati Washingtonile survet, et see keelustaks „Ban the Soviets" ja selle koosseisu kuuluvate organisatsioonide tegevuse. Kui aga selgus, et Ühendriikides ei panda traataia taha inimesi, kes oma seisukohti avaldavad, siis kandus Moskva viha Washingtoni ja president Reagani rezhiimi vastu. Nüüd valmis ka lõplik otsus mängudest loobumiseks, kuna sellega kavatseti lüüa kaks kärbest ühe hoobiga: esmajoones kõrvaldati see võimalus, et venelased oleksid saanud antikommunistlike demonstratsioonidega ja sportlaste ärahüppamisega suure prestiizhikaotuse ja poliitilise tagasilöögi osaliseks, kuid teisest küljest kavatseti teha ka kommunistide verivaenlane president Reagan suureks patuoinaks, kellele taheti veeretada peasüü olümpiamängude lõhkumisel.

Kahtlemata vähendab venelaste ja teiste kommunistlike riikide loobumine olümpiamängudest sportlaste-vahelist konkurentsi, kuid see ei kujune kaugeltki nendele suurvõistlustele saatuslikuks nagu arvavad mõned silmanurgast kahetsusspisarate väljapigistajad. Olümpiamängud on varem toimunud ilma kommunistideta ja toimuvad ka tulevikus ning venelased ja nende satelliidid võivad omavahelistel mängudel üksteisele punaseid medaleid jagada. Kaotajad on raudeesriidetagused rahvad ja mitte vaba maailm, nagu seda mõned naiivsed teoreetikud ja nõukogude sõbrad Lääne kipuvad arvama. Ja venelaste loobumise põhjus ja selle tume tagapõhi jäävad veel kauaks rahvusvahelisse ellu kummitama ja mõnelegi punasele poolele kalduva sümpatisöörile hakkavad tulevikus selguma Moskva loobumise tegelikud põhjused.

K. A.

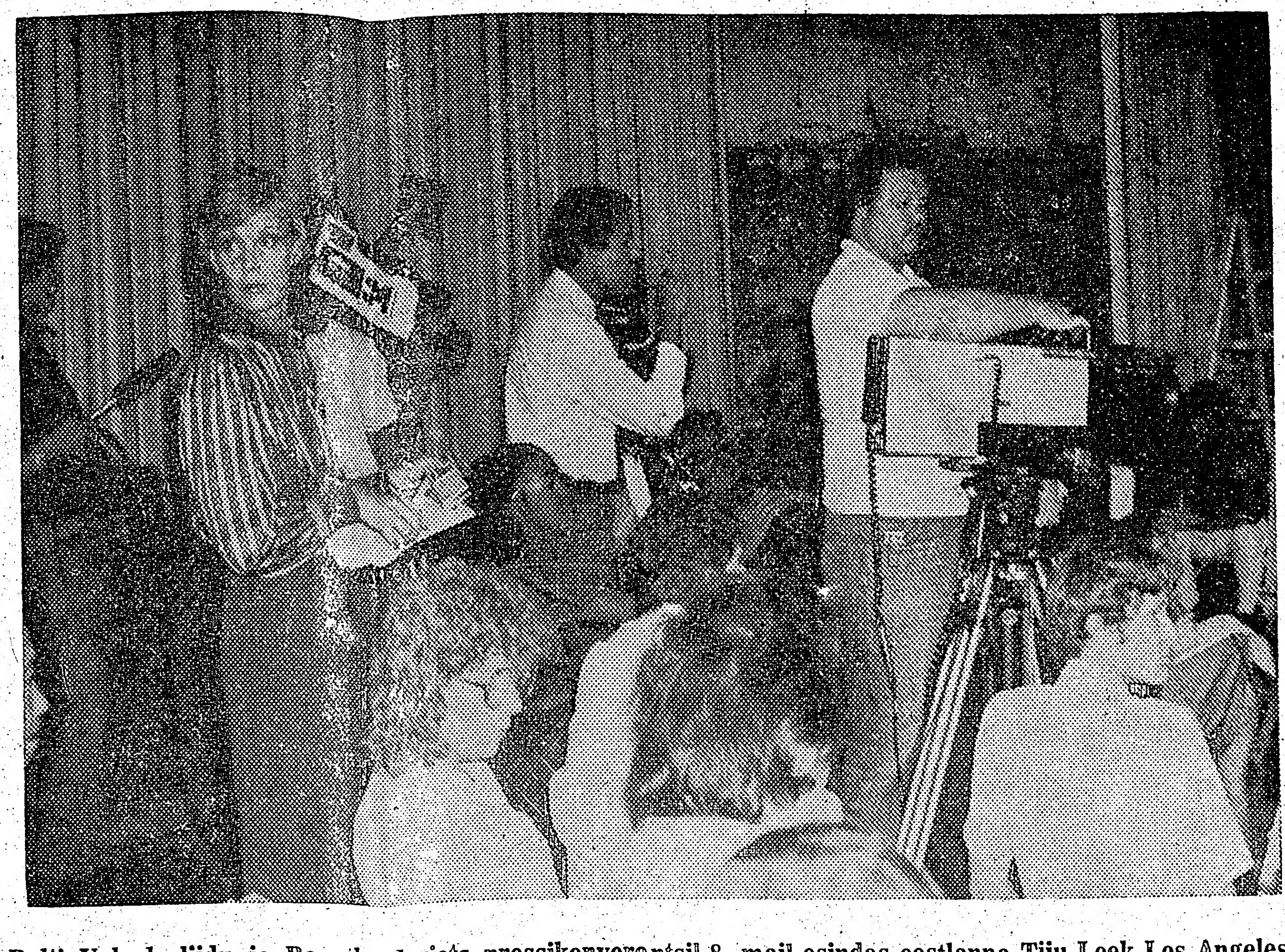

Balti Vabadusliidu ja Ban the Soviets pressikonverentsil 8. mail esindas eestlanna Tiiu Leek Los Angelese TV-jaama 5 (KTLA), kus ta on nädalalõpul „ankrumees" ja nädala keskel reporter. Pildil Tiiu Leek oma märkmikuga teiste reporterite keskel.

Foto: Evald Kuuskne

USA valitsuse suhtumine Balti riikidesse

Ameerika suurlehe kolmas artikkel balti küsimustest

NEW YORK („Vaba Eestlase" kirjasaatjalt) — Seoses Nõukogude Liidu loobumisega osalemisest Los Angelese olümpiamängudel on Ühendriikide ajakirjandus ja televisioon pööranud ootamatult rohket tähelepanu Ameerikas elunevatele baltlastele. Üks kõige tähtsamaid ameerika päevalehti, „The Washington Post", avaldas hiljuti juba kolmanda artikli, milles käsitletakse baltlaste rolli olümpiamängude ümber keerlevas rahvusvahelises poleemikas. Viimati ilmunud kirjutis on eriti märkimisväärne sellepoolest, et selles tõstatakse ning analüüsitakse president Reagani administratsiooni üldist suhtumist Balti riikidesse.

Kaalu lisab artiklile ka selle autori isik, kelleks on Stephen Rosenfeld, „The Washington Posti" juhtkirjaleheküljе toimetaja asetäitja. Lehe 11. mai numbris avaldas Stephen Rosenfeld pikema kommentaari pealkirja all „Olümposlik eraldatus — mida balti emigrandid kuulda tahavad, ja mis meid kõiki ees ootab." Edastame Rosenfeldi kommentaari sõnasõnalises tõlkes:

„Kas Ühendriikide „ametlikud võimud" — nii nagu Nõukogude poolt on ette heidetud — sepitsesid salaja kaasa balti emigrantide poolt plaanitsetud häirimistele, mida Moskva tsiteeris olümpiamängudest eemalejäämisel

Ei ole mingit tõendust, et Ronald Reagani käsi juhtis kampaaniat,

aga see järgnevus peegeldab tema kannatamatust kogu meie sõjajärgse Nõukogude Liitu suhtumise poliitika vastuolulisusega — vastuolulisusega, mis on põhiline, mitterahuldav aga vajalik.

Vähesed meist teavad rohkemat kolmest väikesest, Läände-orienteerunud Balti riigist — Leedu, Läti ja Eesti — kuhu Nõukogude Liit 1940. aastal sisse tungis ja nad alla neelas. Kuid Reagani administratsioon on pööranud suurt tähelepanu sealsetele inimõigustele ja rahvuslikele püüdlustele. President tervitas nende „võitlust vabaduste saavutamiseks mida meie omame" Balti Vabaduspäeval, möödunud aasta 13. juunil. Möödunud aasta 18. novembril rajas ta Vabadusraadio juurde Balti osakonna, selleks et „tugevdada Balti riikide erisugust identsust ülejäänud Nõukogude Liidust." Tema administratsioon koostas Balti eriraportdi välisministeeriumi iga-aastase inimõiguste ülevaate raames. Administratsioon on tõstatanud baltlaste kaebusi inimõiguste rikkumise kohta rahvusvahelistel foorumitel. 17. märtsil välisministeeriumi inimõiguste küsimuste ametnik Elliott Abrams kõneles Balti Vabadusliidu koosolekul Los Angeleses.

Vabadusliit oli juhtivalt tegev ürituses keelata Nõukogude osavõtt Los Angelese olümpiamängudest, ning kui nõukogud kohale saabuvad, siis meelitada nende ridadest ärahüppajaid.

Muuseas on selge, et Kreml kartis otse obsessiivselt ärahüppamisi, nimetades ühe KGB ohvitseri oma olümpia atasheeks,

nõudes nõukogude kodanike majutamist laevale. Teataval määral kajastub see kartus ka otsuses mängudelt eemale jääda.

Vandekohtu liikmena ei leiaks ma mitte midagi administratsiooni poolt osutatud tähelepanus Balti riikidele, mida võiks ratsionaalselt võtta kui otsest julgustust emigrantide kampaaniale. Kindlasti ei kuulunud meie valitsuse vastutuse alla astuda erisamme — ja sellega kärpida ameerika kodanike õigusi — selleks et säästa Kremlit sellest häbist, mida iga ärahüppamine endaga kaasa toob.

Kaudne julgustamine on aga iseasi. Kõneledes ajal, kui emigrantide kampaania oli saavutamas täiskäiku, ütles Abrams:

„Ma sooviksin kasutada võimalust deklareerida oma solidaarsust, ja Reagani administratsiooni solidaarsust, Leedu, Läti ja Eesti rahvastega ja avaldada teile kiitust teie tegevuses Balti rahvaste hüveks."

Ma ei usu, et Abrams seda üteldes märguandeliselt silma pilgutas. Aga ta ignoreeris seda, mis võis olla mõnede kuulajate mõtetes.

Reagani ideoloogiasse on põimitud lõng, mille kohaselt Nõukogude Liit on ebaõiguslik ja mittepüsiv riik. Nii nagu seda väljendas Abrams, lükates tagasi „realismi", mille kohaselt Balti riigid on ümbermuutmatult määratud Nõukogude ülemvõimu alla: „Kas on realistlik oletada, et ainukene allesolev koloniaalimpeerium, Nõukogude impeerium, kestab igavesti?" Selles väljenduses nähtub administratsiooni kerge-murelik üleminek südamest-tulevalt ja vääritud sümpaatiast Balti rahvaste vastu radikaalse doktriini esilemanamisele, mis kiidab heaks ristisõja Nõukogude Liidu mitte-vene osade vabastamist Vene osast ja kommunistlikust võimust — mitte ainult selleks, et maakaarti ümbervärvida, vaid et seda ümber joonistada.

Administratsioon ei ole lähedalgi allasurutud rahvaste — meenutagem Ungarit a. 1956 — mässule ergutamisele.

Kuid kas saab sellist doktriini kas või vihjamisigi mainida, ilma et sellega äratataks kahtlustusi Moskvas, mis töötaks teiste ameerika poliitika eesmärkide vastu?

Ilma et julgustataks Nõukogude võimu ohvreid unistama võimatuid unelmaid Ameerika toetusest? Ilma et avataks Ühendriike pilkelisele küsitlusele, kas ka teised maaalad, mis on hõivatud edasimarsil olevate suurriikide poolt — näiteks Texas? — tuleks samuti tagasi lauale panna?

Teise maailmasõja lõpust saadik on Ameerika poliitika ühendanud — võrdlemisi kitsas raadiuses — ebaõiglase kommunistliku korra filosoofilise tagasilükkamise ja pragmaatilise omaksvõtu vajadusest koos töötada Kremliga vastastikku kasupüüdlikel, aga mitte vääritutel kaalutlustel, millest lõppkokkuvõttes oleneb sõda ja rahu. Rohkem kui ükski teine president on Reagan üles näidanud instinktiivset vastumeelsust, mis ulatub isegi põlguseni, nende kompromisside suhtes, mis selleks paratamatult on vajalikud.

See on see pähehakkav element, mida on tunnetanud Nõukogud, kes on selle peale vihased ja kardavad seda — põhjendatult,

kuna selles peitub ähvardus nende ebaausatele saavutustele — ning Balti emigrandid ja teised sarnased, kes näevad selles valgust.

Õnnetuseks ei ole olemas ühtegi rahuldavat moodust olla samal ajal ustav Nõukogude võimu ohvrite suhtes ja vastutustundlik selle võimu haldajate suhtes. Aga kaine mõistus ja realism nõuavad sellise koorma kohusetundliku omaksvõtmise üritamist."

Sellega lõpeb „The Washington Posti" toimetusliikme Stephen Rosenfeldi kommentaar. Nagu võime kogeda, on ta katsunud oma sõnastuses olla ettevaatlik, mõistes et tegemist on delikaatse ja mitmeküljse probleemiga.

Kuigi ta saab aru balti rahvaste muredest ja püüdlustest — mis nüüd taas fookusesse sattusid seoses olümpiamängude poleemikaga — kritiseerib ta Reagani administratsiooni, et see pakkuvat baltlastele lootusi,

mida realistlikus maailmapoliitilises olukorras ei ole võimalik rakendada, seejuures rikkudes vahekordi Moskvaga.

Sellises hoiakus püsib „The Washington Posti" kommentaator Ühendriikides laialt levinud poliitilisel joonel, mille kohaselt maailmarahu huvides tuleb Nõukogude Liiduga — vaatamata kõigele ebameeldivusele mis sellega kaasub — pragmaatilistel kaalutlustel asju ajada ja neid mitte ülemäära ärritada, eriti mis puutub Nõukogude võimu all olevasse kogu Ida-Euroopa olukorda, kaasa arvatud Balti rahvaste saatus, mille muutmiseks Rosenfeldi arvates praegu ei ole väljavaateid.

N. Liit lükkas tagasi USA ettepaneku keemiliste relvade üle

GENF — N. Liit on formaalselt tagasi lükanud USA ettepaneku kokkuleppeks, mille järele keelustatakse keemilised relvad, öeldes et sellega võiks tõsiselt takistada kogu küsimuse üle läbirääkimiste pidamist. USA ettepanek hõlmas suuremat keemilise relvastuse vähendamist ja nägi ette, et riiklikud või riigi kontrolli all olevad keemilised tööstused oleksid avatud rahvusvaheliseks kontrolliks. Ligipääsu nõudmine N. Liidu sõjatööstusele pole kunagi olnud vastuvõetav ühegi läbirääkimise ajal.

Kommentaar

Väiksed ja suured kalad — ja kõige suuremad

Aktiivsusele ja kavalusele vaatamata, nõukogude KGB ei saavutaks Läänemaadel nimetamisväärset edu, kui ta ei värbaks siinpool omale kvantitatiivset ja kvalitatiivset abiväge.

Pisikalu püütakse peene võrguga — nende arv on suur ja võrgud täituvad kergesti. Suuremaid kalu püütakse üksikult õngede ja harpuunidega. Pisikalu on kerge püüda, kuid nende väärtus on ainult nende arv. Hoopis kõrgem on suuremate kalade väärtus, eriti aga tõeliselt suurte.

Kommunistidel on KGB-registris moodustatud eriline grupp — MÕJUKAD AGENDID (Agents of Influence). Need on väga kasulikud, neid pole palju, neid püütakse, hoitakse ja hellitatakse igati.

Need on seesugused Läänemaade populaarsed isikud, kes omavad austajate ja imetlejate ringe — need isikud on kuulsad ja mõjukad. Nemad ei varja enda kuuluvust või armastust kommunismi, marksismi ja nõukogude vastu ning nad tegutsevad religioosse kiindumusega nende kasuks. Need on kõige suuremad ja kõige väärtuslikumad KGB agendid. Tasuks on neid meelitatud igatviisi — jagades neile Lenini ja Stalini aumärke; KGB oma salajase mõjuvõimu abil on hankinud neile auhindu, tunnustusi ja tiitleid Läänemaailmalt, sest nende isikute kuulsuse laienemisega laieneb ka kommunistide mõjupiirkond.

Seesugustest nimetan — BABLO NERUDA, Tshiili parlamentäär ja kirjanik (Nobeli auhind, Stalini auhind). BABLO PICASSO, Hispannia kunstnik (abielus venelannaga, Stalini auhind) j.t.

Ühendriikides võiks nimetada — Frederick Vanderbilt Field, miljonärist kommunist; Linus Pauling, bioloog, Cyrus Eaton, Angela Davies, Jane Fonda j.t. Kõik nad elavad rahus ja aus Ühendriikides ja mõjutavad oma laia austajate ringi — valitsusevastaseks kommunismi kaasajooksikuks.

Patriootlikud kodanikud on nende ja samataoliste kuulsuste vastu tõstnud nõude, et neid riigi reetjatena kohtu alla antakse. Kui nad olnuks Nõukogude Liidu kodanikud, tegutsedes seal samaviisiliselt — oleks nad ammugi sügaval mulla all.

☆

Viimasel aastakümnel on Nõukogude Liidu kalastamisviisides uudist. Suuremaidki kalu on hakatud püüdma võrguga. Akadeemikuid, teadlasi, arste, insenere, majandusteadlasi jt. ei püüta enam üksikult. Seesuguseid suuri võrgutõmbamisi nimetatakse — RAHVUSVAHELISTEKS TEADUSLIKEKS KONVERENTSIDEKS.

Neid kokkutulekuid on peetud palju, mitmesuguste erinevate alade ja teemadega. Neid on peetud Euroopas ja Ameerikas, kuid kõigil neil on olnud mingi tagaruumiside KGB-ga. Tavaliselt on konverentsidel osavõtjaiks arvukalt Ida-Euroopa ja Nõukogude teadlasi. Markantse kujuna liigub nende hulgas GEORGI ARBATOV, Nõukogude Ülemnõukogu saadik, Teaduste Akadeemia president, Kanada-Ühendriikide ja Nõukogude suhete uurimisinstituudi juhataja jne., jne. — kuid tegelikult — kõige suurem KGB propagandameister.

Pole kuulda, et need konverentsid oleks midagi teaduslikult andnud (kui, siis pole sellest midagi kuulda), kuid poliitilised tulemused on üllatavad— sealsamas on asutatud ühinguid, mis töötavad Nõukogude propagandaliinil — rahu heaks! Aktiivne ühing „Teadlased aatomisõja vastu" on ühe niisuguse arstide ja teiste teadlaste konverentsi tulemus. (Arbatov oli seal).

H. Riga

entaar

a suured
ja kõige

ja kavalusele vaata-
de KGB ei saavu-
del nimetamisväär-
ei värbaks siinpool
tiivset ja kvalitatiiv-

takse peene võrguga
n suur ja võrgud täi-
i. Suuremaid kalu
ult õngede ja har-
ikalu on kerge püü-
e väärtus on ainult
pis kõrgem on suu-
väärtus, eriti aga

del on KGB-registris
riline grupp — MÕ-
DID (Agents of In-
on väga kasulikud,
, neid püütakse, hoi-
takse igati.

sugused Läänemaade
sikud, kes omavad
imetlejate ringe —
kuulsad ja mõjukad.
a enda kuuluvust või
munismi, marksismi
vastu ning nad tegut-
osse kiindumusega
Need on kõige suu-
ige, väärtuslikumad
Tasuks on neid mee-
— jagades neile Le-
aumärke; KGB oma
võimu abil on hanki-
indu, tunnustusi ja
aailmalt, sest nende
e laienemisega laie-
munistide mõjupiir-

nimetan — BABLO
iili parlamentäär ja
i auhind, Stalini au-
PICASSO, Hispan-
biellus venelannaga,
j.t.

s võiks nimetada —
derbilt Field, miljo-
nist; Linus Pauling,
Eaton, Angela Da-
da j.t. Kõik nad ela-
aus Ühendriikides ja
a laia austajate rin-
vastaseks kommunis-
kuks.

kodanikud on nende
e kuulsuste vastu
et neid riigi reetja-
a antakse. Kui nad
ude Liidu kodanikud,
l samaviisiliselt —
nugi sügaval mulla

★

takümnel on Nõuko-
kalastamisviisides
aidki kalu on haka-
võrguga. Akadeemi-
arste, insenere, ma-
jt. ei püüta enam
guseid suuri võrgu-
metatakse — RAH-
EKS TEADUSLI-
RENTSIDEKS.

ulekuid on peetud
guste erinevate ala-
ga. Neid on peetud
meerikas, kuid kõigil
mingi tagaruumiside
iselt on konverentsi-
arvukalt Ida-Euroo-
gude teadlasi. Mar-
liigub nende hulgas
BATOV, Nõukogude
saadik, Teaduste
president, Kanada-
a Nõukogude suhete
di juhataja jne., jne.
kult — kõige suurem
dameister.

et need konverent-
agi teaduslikult and-
pole sellest midagi
poliitilised tulemused
sealsamas on asuta-
mis töötavad Nõuko-
andaliinil — rahu
e ühing „Teadlased
stu" on ühe niisuguse
e teadlaste konve-
(Arbatov oli seal).

H. Riga

VALVEARST NÄDALALÕPUL

9. ja 10. juunil
dr. M. Leesment, tel. 481-6834
16. ja 17. juunil
dr. A. Rebane, tel. 461-6383

Juubeli Konverentsi kontsert

Esto päevade eelsündmusena, 30. juunist kuni 8. juulini toimuv vabakoguduste Juubeli Konverents, mille korraldab Toronto Baptisti Kogudus, seoses eesti baptismi 100. a. juubeliga, soovib pakkuda ülemaailmsele eestlaskonnale, muude ürituste seas, kõrgekvaliteedilise vaimuliku kontserdi reedel, 6. juulil, kl. 7.30 õhtul. Kontsert toimub Toronto kesklinnas, hotellide läheduses asuvas ja eestlastele tuntud Metropolitan United kirikus — Bond ja Queen St. East ja selles osalevad mitmed meie nimekamaist helikunstnikest. Nõusoleku esinemiseks on juba andnud praegu Ottawas tegutsev rahvusvahelise kuulsusega bariton Ingemar Korjus, New Yorgi dirigent ning pianist Maaja Roos, Flinti muusikaprofessor dr. Johannes Tall, Tulsas õppiv, poolteise aasta eest Eestist saabunud viiuldaja Viljar Puu ja baptisti koguduse koorid Charles Kipperi juhatusel. Kontserdi kava on mitmekesine, kasutades nn. ärkamisaja viiside seadeid ja kaasaegset eesti vabakoguduslike uskliku heliloojate loomingut, nii kodumaal kui ka võõrsil tegutsevate seast. Arvatavasti tuleb ettekandele ka viimastel aastatel eriti Rootsis populaarsuse võitnud K. Raidi „Jutustage" naiskoorile, tromboonile, viledele ning klaverile. Sissepääs kontserdile on tasuta, ent kirikukorjanduse kaudu on osavõtjail võimalik ettevõtet majanduslikult toetada. Olgu lisatud, et Juubeli Konverentsi motoks on Kirjasõna „Kutsutud üheks lootuseks" (Ef. 4:4) ja selle raames võtavad konverentsi päevased ettekanded vaatluse alla eesti usulise töö tuleviku väljavaated-võimalused. Ettekanded toimuvad baptisti koguduse kirikus, 883 Broadview Ave. Konverentsi hümni muusika kirjutas helilooja J. Tall Varje Raidi sõnadele.

Heinsoo Insurance Brokers Ltd.

Eesti Majas
958 Broadview Avenue, ruum 202,
Toronto, Ontario M4K 2R6
Telefon 461-0764

Lääne-Saksamaal uus president

BONN — Aristokraat, kes teenis Hitleri sõjaaegses armees, valiti Lääne-Saksamaa kuuendaks presidendiks föderaalvabariigi 35. aastapäeval. Richard von Weizsaecker, 64-aastane kantsler Helmut Kochli kristlik-demokraatide partei liige valiti ülekaalukalt nelja suurema partei toetusel järgmiseks viieks aastaks Lääne-Saksamaa presidendiks. See on tegelikult tseremoniaalne koht. Ta võtab ameti üle praeguselt presidendilt Karl Carstenilt 1. juulil.

Maalikunstnik
JOANN
Aaarnüüt
TÖÖDE NÄITUS
STUUDIO-SHOWROOM
567 Roehampton Ave.
TEL. 488-5895

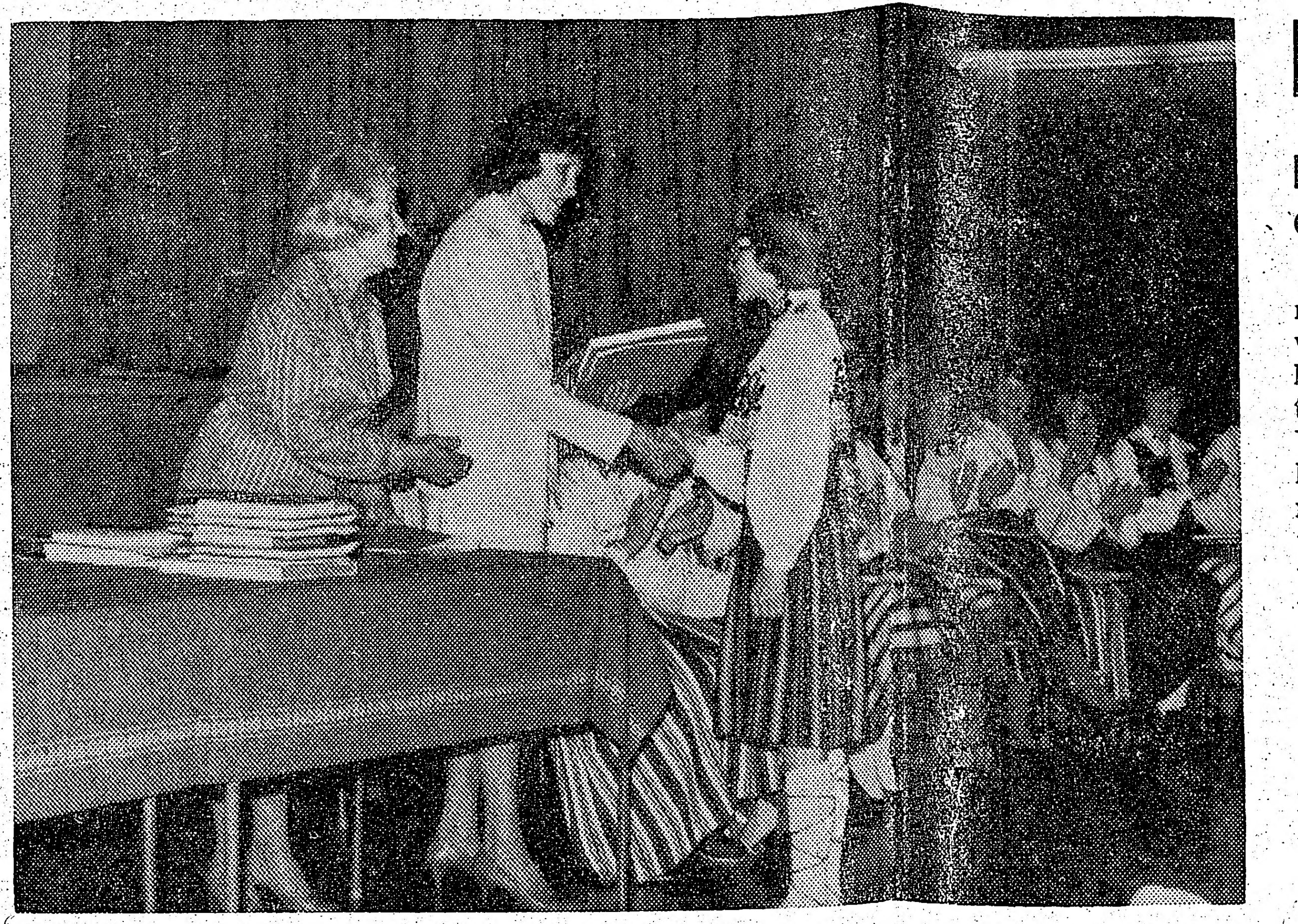

T. E. S. Täienduskooli lõpuaktusel anti lõpetajaile lõputunnistused ja mitmesuguseid preemiaraamatuid. Pildil algkooli õpetajad Hella Leivat (vasakul), Ene Lüdig õnnitlemas Marja-Leena Roosi parimana lõpetamise puhul. Foto: Vaba Eestlane

Skaudid avasid laagrihooaja

„Lembitu Vimpel" ettevalmistuseks „Eesti Lipule"

Nädalalõpul 26./27. mail toimus „Woodland Trails Campis" skautüksus Lembitu Maleva õppelaager 58 osalejaga. „Lembitu Vimpliks" nimetatud õppelaagris valmistati poisse ette maailmalaager „Eesti Lipu" tegevuseks ja lõpetati pidulikult skautüksuse sisetegevuse hooaeg 1983/84. Laagriilm oli tükati päikeseline, öö oli jahe. Vapramad käisid basseinis ujumas.

„Metsaradade Laager" (Woodland Trails Camp) asub Torontost poole tunni sõidu kaugusel Kennedy Roadi pikendusel Aurora lähedal. 400 aakrit on kaetud lehtpuudest koosneva loodusliku pargimetsaga, milles on teed ja tosin ilusat laagriväljakut. Pargis asuvad administratsiooni- ja majandushooned, konverentsi- ja treeninguruumid ning päikeseküttega bassein. Laager kuulub Suur-Toronto skautide peakorterile ja seda kasutatakse juhtide õppekeskusena. Laagriväljakuid saavad tasuta kasutada liikmemaksu tasunud skautüksused. Lembitu poiste käes oli umbes Kotkajärve lipuväljaku suurune laagriväljak, millel mõne aasta eest oma suurlaagrit pidasid 180 leedu skauti. Laagrimaastik oli kevadise ilu tipul — puud hiirekõrvul ja õites, metsalune kaetud õitsvate trilliumite, kannikeste j.t. kevadlilledega.

Lembitu laagri lipp heisati laupäeval kell 10.00 ja langetati pühapäeval kell 14.30. Vahepealne aeg oli täidetud hoogsa tegevusega — treeningut ja mängu parajas vahekorras.

Skautide peateemaks olid pioneertööd Vello Sootsi juhtimisel.

Salkadel valmisid projektid: nöörredel, nöörsild ja tasakaalupoom, mis kokku moodustasid populaarse takistusraja.

Rada kasutati kogu laagri ajal skautide ja hundude poolt. Raja meistriks tuli ammukütt Robert Kruus.

Kuna „Eesti Lipu" maailmalaager valmistab toitu „priimustel", siis said kõik poisid põhjaliku õppuse nende ja hõõglampide käsitsemiseks Ants Evardi poolt. Kõik laagri toidud valmistati priimustel. Muide — kuigi puuküttega esineb metsakahjutule oht, on õliküttega võimalikud põletushaavad.

Kirvest, saagi ja nuga õpetas Viktor Vessmann. ja esmaabi ning vetelpäästet Richard Laanvere. Aeganõudvama osa moodustas lauluharjutus. Maailmalaagris toimuva „laulupeo" repertuaar on koostatud laste- ja koolilauludest, mida Lembitu tavalises skauditöös ei praktiseerita.

Oma ettevõttena kavatsetakse suurlõkkel esitada Heino Jõe runolaul „Sini-must-valge sünnist".

Lauludele pühendati laupäeva-õhtune suurlõke Harold Kivi juhtimisel ja pühapäevased laulutunnid, mida juhtisid Harold Kivi ja Vello Soots.

Toitude valmistamine oli poiste endi töö. Sellepärast oli toitude valik koostatud nii, et see pakuks töörõõmu ja maitsmise lusti. Laupäevalõunaks oli skautidel juurvilja-supp, kotletid ja mahl, noolepoistel spagetti lihaga. Õhtuks oli skautidel makaronid praetud singiga ja vanillapuding. Viluda õhtu soojendamiseks oli „voodieineks" kuum jook küpsistega, millele lisaks noolepoisid küpsetasid aluminiumpaberis banaanidest ja shokolaadist „keele-kõhtu-viijat".

Pühapäeva hommikul tervitas poisse herkulopuder võilebadega, lõunaks oli kanasupp nuudlitega juustu- ja vorstileibadega. Laager möödus hoogsalt ja heas meeleolus.

Noolepoisse juhtisid Tormi Jõgeda, Ingrid Kivi Reet Leis, Vivian Holmberg, Erik Konze ja Luule Kann, kes oma töö sooritasid kiiduväärselt hästi.

Skautrühmade juures tegutsesid Andres Kasekamp ja Andres Loorits, venduritega Peeter Jeeger ja Mihkel Sadul. Vanem juhtkond oli märgitud eelpool. Kaks tublit poissi, kes laagris silma paistsid olid ammukütt Robert Kruus ja sõjasõitja Tarmo Sulev, mõlemad Lembitu poiste teisest generatsioonist.

Laagrimärgi „Lembitu vimpli" valmistas Viktor Vessmann. See kujutab sini-must-valget sõjalipu kujulist nahast vimplit, mida kantakse Lembitu sõle küljes kuni järgmise suveni. Lembitu poisid püstitavad oma uued telgid järgmisena „Eesti Lipu" maailmalaagris.

Kõrgendatud intressid Canada Savings Bondidelt

Kanada valitsuse teatel tõstetakse arvates 1. juunist s.a. kahe viimase aasta bondide intresside määra ühe protsendi võrra, s.o. möödunud aasta novembris lubatud 9,25% asemel 10,25 protsendile.

Käesoleval ajal käibel olevaid Canada Savings Bonde võiks liigitada nende karakteristliku toime tõttu kolme kategooriasse, kusjuures siinkohal ei ole mõeldud eritlust harilike (Regular) ja liitprotsentidega (Compound Interest Bond) bondide vahel.

Esimese liigi moodustavad bondid, mis on lastud käibele enne 1977. aastat, s.o. seeriad 27, 28, 30 ja 31.

Nende bondide müügi korral enne tähtpäevumist (Maturity) kaotab müüja nendele bondidele kuhjunud erilise boonuse (Cash bonus),

kuna vahepealsed intresside tõusud on makstavad ainult siis, kui bonde hoitakse alal kuni tähtpäevumiseni.

Teise liigi moodustavad bondide seeriad 32, 33, 34 ja 35. Nende bondide intresside tõusud on makstavad ka siis, kui neid müüakse enne tähtpäevumist. Eritunnuseks on aga võimalus, et üle garanteeritud intresside määra makstavaid intresse võib kohelda „cash bonus'ena", mis sissetulekuna on lubatud deklareerida tulumaksu seisukohalt kapitali kasumina (Capital gain), s.o. ainult pooles summas. Nimetatud muudatusest ja võimalusest teatati valitsuse poolt alles möödunud veebruarikuul eribroshüüri kaudu, mille olemasolust paljud ei olnud teadlikud ja jätsid selle soodustuse kasutamata tulumaksulehe täitmisel. Selle ootamatu muudatuse põhjuseks oli kohtuprotsessi kaotamine, kus valitsus loobus apellatsioonist.

Kolmanda liigi moodustavad seeriad 36, 37 ja 38. Neist 36. seeria bondide intresside määraks on garanteeritud 10,5% aastas.

Seeriate 37. ja 38. bondide intresside määraks, nagu eelpool märgitud, oli käesoleva aasta kohta 9,25%, mis nüüd alates 1. juunist on tõstetud 10,25 protsendile.

Kuna see intresside määra tõus ei kehti kogu aasta kohta, siis see annab kuni 31. oktoobrini s.a. keskmise protsendi 9,66.

Viimane liik bonde on erinev eelmistest, kuna nende puhul ei saa lubatud intresside tõusu kohelda kapitali kasumina, sest bondide käibele laskmisel ei määritletud kindlat intresside määra, vaid garanteeriti miinimumid S37 bondidele 8,5 ja S38 bondidele 7 protsenti.

Eelpoolsest järeldub, et kui tekib vajadus bondide müügiks enne tähtpäevumist, siis kõige vähema kasumi kaotuse osaliseks saate kahe viimase aasta **bondide müügi korral.**

E. Soomet

Briti tsooni gümnaasiumite kokkutulek

ESTO-84 AJAL TOIMUB ENDISTE BRITI TSOONI KOOLIDE ÕPETAJATE JA ÕPILASTE KOKKUTULEK REEDEL, 13. JUULIL, KELLA 12—16 p.l.

Kokkusaamine toimub SHERATON CENTRE'IS, ruum „Elgin'is", 123 Queen St. West, RAEKOJA VASTAS.

Keelekaste eest hoolitseb „sularaha baar".

Et tagada rohkearvulist osavõttu, palub korraldav toimkond seda teadet levitada oma endiste õpetajate ja kaasõpilaste seas.

Lisainformatsiooniks võib helistada:

ANDRES PINT (416) 493-5025 kodus ja 592-6857 tööl, HANS JÜRMAN (416) 449-1636 kodus ja INGVAR KATTEMAA (416) 483-4781 kodus.

KORRALDAV TOIMKOND

Praost Kiviranna ametijuubelid

Piiskop K. Raudsepp praost Kiviranna ametijuubelitel New Yorgis

Palmipuudepüha-eelne ränk vihmatorm tegi väikese vaheaja ja võimaldas New Yorgi ja ümbruskonna eestlastel koguneda Lexington Ave. kirikusse, et tähistada USA suurima koguduse kauaaegse hingekarjase, usulise kirjamehe ja rahvusliku tegelase mag. Rudolf Kiviranna 45. ametijuubelit, mis oli ühendatud ka üle 35-aasta kestnud tööga selles suures maailmalinnas eestlaste usulisel teenimisel ja algusperioodil ka tuhandete põgenike aitamisega. Päevakohases haaravas jutluses käsitles piiskop K. Raudsepp kristliku usu väärtusi, mille teenistuses juubilar on seisnud Eestis, Rootsis ja 1948. a. alates New Yorgi koguduses.

Pidulikule jumalateenistusele ühes Manhattani ilusamas kirikus andis muusikalise lisa tenar Heinz Riivald ja koguduse segakoor Meta Noorkuke juhatusel. Järgnes sisuka kavaga koosviibimine kirikusaalis.

Peapiiskop K. Veemi ja kirikuvalitsuse tervitused ning õnnitluse ja tänu tehtud sisuka töö eest andis edasi piiskop K. Raudsepp. Tervitusi tõid ka USA ja New Yorgi organisatsioonide esindajad. Paljudes organisatsioonides oli noor, Rootsist saabunud õpetaja andnud oma panuse, eriti siis kui oli tarvis rajada USA-sse organiseeritud eesti ühiskond. Koguduse õnnitluse ja kingituse andis edasi esimees ajaloolane Aleksander Ers. Kingitus liikmetelt on selleks, et õpetaja saaks Helsingis ja Stokholmis jätkata oma pooleliolevat tööd eestikeelse kõige vanema kirjanduse uurimisel. Praosti abikaasale anti suur kimp punaseid roose.

Juubilarile oli USA-st, Kanadast ja mujalt saabunud rohkesti telegramme ja kirjalikke õnnitlusi. Kanadast tervitasid praost Oskar Puhm, praost Andres Taul, õp. Edgar Heinsoo jt. Tervitajate hulgas oli ka Usuteadusliku Instituudi lõpetanuid, kellele praost R. Kiviranna on olnud Uue Testamendi teoloogia lektoriks. Sügavasisuline pikem õnnitlus oli Instituudi juhatajalt prof. dr. Arthur Võõbuselt. Instituudi õpilaste nimel tervitas Elmar Järvet, andes edasi ka Instituudi üliõpilaskonna esimehe Tiit Tralla õnnitlused.

Piiskop K. Raudsepa kõne koosviibimise-lauas käsitles kirikuõpetaja ametit meie eesti kogudustes. Ta märkis, et praost Rudolf Kiviranna on olnud eesti kirikus ja oma koguduses tuumakas ja viljakas töömees nii sõnas, kirjas kui ka kristlikus teos. Ta soovitas, et praost Kiviranna ei siirduks äraeenitud pensionile, vaid jatkaks oma tööd, mida kuulajate poolt elavate kiiduavaldustega kviteeriti.

New Yorgi kogudus asutati a. 1898 noore USA-sse saabunud õpetaja Hans Rebase poolt. Tema tööd jatkas Ameerikas usuteaduse lõpetanud Conrad Klemmer. Kolmanda põlve esindajaks selles 85 aastat vanas eesti koguduses on olnud õp. Rudolf Kiviranna. Väärib märkimist, et Suur-New Yorgi piirkonna luteri koguduste pastorite seast on 72-aastane praost R. Kiviranna kõige kauam olnud ametis ühes ja samas koguduses. Ameerika õpetajad lõpetavad oma aktiivse töö tavaliselt 65-eluaasta saabumisel, osa ka juba 62-aastaselt. Ameerika kogudused ei tunne selliseid elupõliseid hingekarjaseid nagu meie neid kohtame eesti kogudustes.

Suurreede ja ülestõusmispüha jumalateenistused peeti Lexington Ave. kirikus jahedavõitu, kuid vihmata kevadpäevadel. Teises New Yorgi eesti koguduses ei peetud ülestõusmispüha jumalateenistust, kuna kogudusel on juba pikemat aega raskusi õpetaja saamisel pärast praost A. Hinno haigestumist ja pensionile siirdumist. Pühadeteenistuste pidamisel tekkis raskusi ka New Yorgi lähedal asuvas Lakewoodi koguduses, tingituna nende õpetaja praost R. Reinaru ootamatust haigestumisest.

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$51.—	$65.—
Poolaastas	$28.—	$35.—
Veerandaastas	$15.—	$18.—

KIRIPOSTIGA + SAATEKULU

			Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
aastas	$56.—	+	$42.—	I	$47.—
poolaastas	$30.—	+	$21.—	I	$24.—
veerandaastas	$16.—	+	$10.50	I	$12.—

VÄLJASPOOL KANADAT ja USA-d:

LENNUPOSTIGA aastas $129.—, poolaastas $67.— ja veerandaastas $35.

Aadressi muudatus 70 centi. Üksiknumbri hind 70 centi

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:

VABA EESTLANE
1955 Leslie St., Don Mills, Ont. M3B 2M3

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates .... 19.......... Tellimise katteks lisan $.......... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi ....
Aadress ....
....
....
....

ARMAST ÕNNETULT LAHKUNUD ABIKAASAT, EMA, ÕETÜTART JA SUGULAST

KARIN CAROLL'i

neiuna RESSLER

sündinud 23. veebruaril 1945 Hamburgis, Saksamaal
surnud 30. mail 1984 Absecon, N.J.

mälestavad valusas leinas

abikaasa BILL
pojad ERIC ja STEVEN
LEHTE-ÕIE ja EDUARD ROOMETS
SUGULASED Eestis

Puhka rahus
varanärtsinud kaksiklilleke —
nii üürike oli see maine elu!

PALJUKANNATANUD ARMAST EMA JA VANAEMA

Aurelie-Elvine (Birkenbusch) Raiend'it

neiuna TREIER
sündinud 29. mail 1897 Tallinnas
surnud 27. mail 1984 Tallinnas

leinavad

DAISY-REET
ERKKI abikaasaga

PIKA PIINARIKKA HAIGUSE JÄRELE UINUS KODUMAAL MINU KALLIS ÕDE

MARIA KUUSIK

Südamlik kaastunne tütre Virvele perekonnaga, sugulastele ja sõpradele

LIIDI

TALLINNAS SURMA LÄBI LAHKUNUD KAUAAEGSET
EESTI BAPTISTI LIIDU JUHATUSE LIIGET JA EESTI
BAPTISTI USUTEADUSE SEMINARI JUHATAJAT

JUTLUSTAJAT MAG.THEOL.

OSVALD TÄRK'i

mälestavad

VÕÕRSILASUVATE EESTI BAPTISTIDE
KESKKOONDISE ENDISED E.B.U. SEMINARI
KAASÕPETAJAD ja ÕPILASED

Rooma 14:8

ARMAST

OLGA VOSMI't

surnud 2. juunil 1984 Lidingös

leinavad

LAINE ja HEINO

TIINA, KRISTA ja PEETER

MEIE LUGUPEETUD JA ARMASTATUD

KEEDI't

mälestavad kurbuses

ANNE, KOIT, SVEN ja MIKU
LYDIA, AUGUST ja VOLDEMAR

HEAD NAABRIT JA KAUAAEGSET ARMAST SÕPRA

LUDVIG NIGU

mälestavad leinas

MILDE ja HERBERT MADRUS perekonnaga
SALME EHBRECHT abikaasaga
ERNA MERELAID
LEIDA ALBO
AIVI ja JAAN RUUT
MILVI ja ALEKS TRUUMAN perekonnaga

Joh. 10:28
„. . . ja mina annan igavese elu."

KURBUSES MÄLESTAME ARMAST SÕPRA

LUDVIG NIGU

ja avaldame kaastunnet abikaasale ja lastele

JOHN ja HELEN BAYER
ELMAR METSALO
MEELI
MIHKEL

Kõik kaob
mälestus jääb.

KALLIST SÕPRA JA HEAD NAABRIT

LEMBIT TIIDO't

Läbi metsade ja maade,
üle murakasoode,
läbi ammuse aja
kutsus Sind kodukiriku kellade kaja —
aegadesse, kus sõprus kestab üle aja.
Puhka rahus!

mälestavad vaikses leinas

GREETE ja KARL MIKSON
ARNOLD PALOMÄE perega
HEINO VÄLLIK perega

ARMAST SÕPRA

LEMBIT TIIDO't

mälestavad kurbuses

HILSE ja ERIC
KIM ja JOHN
MATI ja CINDY
REIN
TEDDY

Saabus Sulle kojukutse —
murdus maine side . . .

ARMAST SELGEJÄRVE SÕPRA

LEMBIT TIIDO't

leinavad kurbuses

VELDA ja INGVAR
REET ja LOIT
HELVE

Mälestus Sinust ei kao . . .

Ootamatult lahkus armas sõber

LINDA KERL

Sündinud Soosaar

Mälestavad leinas

LINDA ja UNO KOOK
IKA ja TOBIAS LEIS
LINDA ja JUKU OJA
ELLA ILMJÄRV

Armast seltsiliiget

LUDVIG NIGU

mälestab

HIIDLASTE SELTS

Leinateateid

Stokholmis suri 16. veebruaril Albert Säinas, sündinud 17. detsembril 1903 Viimsis.

Inglismaal Bradfordis suri 19. veebruaril Peeter Jürgens, sündinud 18. augustil 1906 Tartus.

Bradfordis suri 27. veebruaril August Ottan, sündinud 28. veebruaril 1922 Võrumaal.

Floridas Miami Beachis suri 15. veebruaril Emilie A. Teul, sündinud 14. juulil 1905 Pärnus.

USA-s Middletownis suri 19. veebruaril Bernahrd Laar, sündinud 25. novembril 1906 Tartus.

USA-s Lakewoodis suri 17. veebruaril Johannes Walter, sündinud 10. aprillil 1895 Pärnumaal Tahkurannas.

Pirita Kosel suri 5. veebruaril Helene Metsküll, sündinud 1891 Tallinn-Nõmmel.

Tallinnas suri 6. veebruaril Liisa Niit, neiuna Välja, sündinud 1891 Pühalepal Hiiumaal.

Stokholmis suri 10. veebruaril Lydia Laas, sündinud 26. septembril 1922 Pärnus.

Stokholmis suri 18. veebruaril Harald Viilep, sündinud 2. augustil 1892 Harkus.

Armast vilistlast

ERNI KREIL'i

sündinud 23. augustil 1919 Eestis
surnud 29. mail 1984 Columbus, Ohio

mälestab leinas

KORPORATSIOON VIRONIA

Lugupeetud ühingu liiget

MARGARETA KANGUR'it

mälestab

ÜHING EESTI SUVEKODUD JÕEKÄÄRUL

Head tuttavat

LUDVIG NIGU

mälestavad leinas

ILSE ja MEINHARD
HELMI ja VILBERT
LILLA ja ARBU
LISETTE ja JOHANNES
ÕIE ja EEDU
EDNA ja EDGAR

Mälestame kauaaegset perekonnasõpra

HARALD UUS'i

Suurel hommikul
näeme jälle!

HELMUTH VANASELJA
ELMAR METSALO lastega

Kallis sugulane, elad veel meie südameteel

LEMBIT TIIDO

Mälestavad

TIIU JOHNSTON perekonnaga
REIN TARMET perekonnaga
INGA NEUFELD perekonnaga
HELGI MÖLDER abikaasaga
EHA TOOMBERG

Armast sõpra

LEMBIT TIIDO't

mälestavad kurbuses

LILLI ja ILMAR BIRK perekonnaga

Armast

LINDA KERL'i

mälestavad leinas

LEIDA ja ELMAR JÜRVETSON
ELISABETH McGRATH
LYDIA OJA
MARIA SOOSAAR

Armast

HARALD UUS'i

mälestavad leinas

JAAN ja HELLE ARRO lastega
KRISTJAN ja SALME ARRO
AIVO ja ANNE VEEL
MARIA VEEL

KIRIKUD

EELK PEETRI KOGUDUS

817 Mt. Pleasant Rd. Toronto
Ont. M4P 2L1

Praost Andres Taul. Tel. 483-4103
Tel. kiriku kantseleis 483-5847

Õpetaja Edgar Heinsoo
Tel. kodus 283-9387,
kirikus 483-6848
Organist dr. Roman Toi

Pühap., 10. juunil SINI-MUST-VALGE 100. a. õnnistamise juubeli tähistamise JUMALATEENISTUS kell 11 homm. Laulavad Candate Domino ja Lootus. Kaastegevad: aupeakonsul Ilmar Heinsoo, Eesti Üliõpilasseltsi esimees Ivar Nippak, miss ESTO-84 Kristi Lüdig, Rajaleidjad ja Lembitu Malev.

Piiblitund kell 10 homm.

Pühapäeval, 17. juunil KÜÜDITATUTE MÄLESTAMISE JUMALATEENISTUS kell 11 hommikul. Piiblitund kell 10 homm.

Pühapäeval, 24. juunil SURNUAIAPÜHA JUMALATEENISTUSED: Westminster kalmistul kell 11 homm., jutlustab õp. E. Heinsoo; York kalmistul kell 2 p.l., jutlustab õp. A. Taul; Mt. Pleasant kalmistul kell 4. p.l., jutlustab praost em. O. Puhm. Kahel viimasel teenistusel mängib „Estonia" orkester Uno Kook'i juhatusel.

INGLISKEELSED JUMALATEENISTUSED igal pühapäeval kl. 9.30 hommikul. Samal ajal ingliskeelne pühapäevakool.

KOGUDUSE KANTSELEI on avatud teisipäeviti 10—6-ni, neljapäeviti 12—3 p.l.

ÕPETAJA KÕNETUNNID kolmapäeviti 9.30—12, neljapäeviti 6—8 õhtul kiriku kantseleis.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS

562 Jones Ave., Toronto, Ont.
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.
Toronto, Ont. M4K 1V5
Tel. 463-6223

Kolmap., 6. juunil kell 7. 30 õ. piibli-palvetund.

Pühap., 10. juunil kell 11 homm. nelipühi JUMALATEENISTUS. Teenivad A. Turve ja E. Saraoja.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS

883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
36 Bard: Walkway,
Willowdale, Ont. M2J 4T9
Tel. 499-6488

„VABADUSE KUULUTUSE" raadiosaated igal pühapäeval kell 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Laupäeval, 9. juunil PÜHAPÄEVAKOOLI VÄLJASÕIT.

Pühapäeval, 10. juunil kell 10.15 PÜHAPÄEVAKOOL täiskasvanuile ja noortele, kell 11.00 lastele.

Kell 11.00 NELIPÜHA-JUMALATEENISTUS, kõneleb Victor Krabi „Minu usuelu", segakoor.

Kell 18.00 VÄLISMISJONI-ÕHTU, solist Senta Medri.

TORONTO EESTI AP.-ÕIGEUSU KOGUDUS

R R 5, Orangeville, Ontario
Praost E. Lepik
Tel. 1-519-941-4309

Pühapäeval, 3. juunil kell 2 p.l. JUMALATEENISTUS Peetri kirikus. Teenib ja jutlustab praost E. Lepik, laulab koguduse laulukoor G. Raagi juhatusel.

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS

Kirik: Redeemer Luteri kirik
(Bloor ja Indian Rd.)
Õp. T. Nõmmik, 501 Davisville
Ave., Toronto M4S 1J2.
Tel. 483-2478 ja 1-527-0410

Neljapäeval, 14. juunil kell 19.30 BALTI RAHVASTE KÜÜDITATUTE MÄLESTUSTEENISTUS St. Pauli kirikus (Bloor and Jarvis). Teenivad balti vaimulikud, koorid ja solistid.

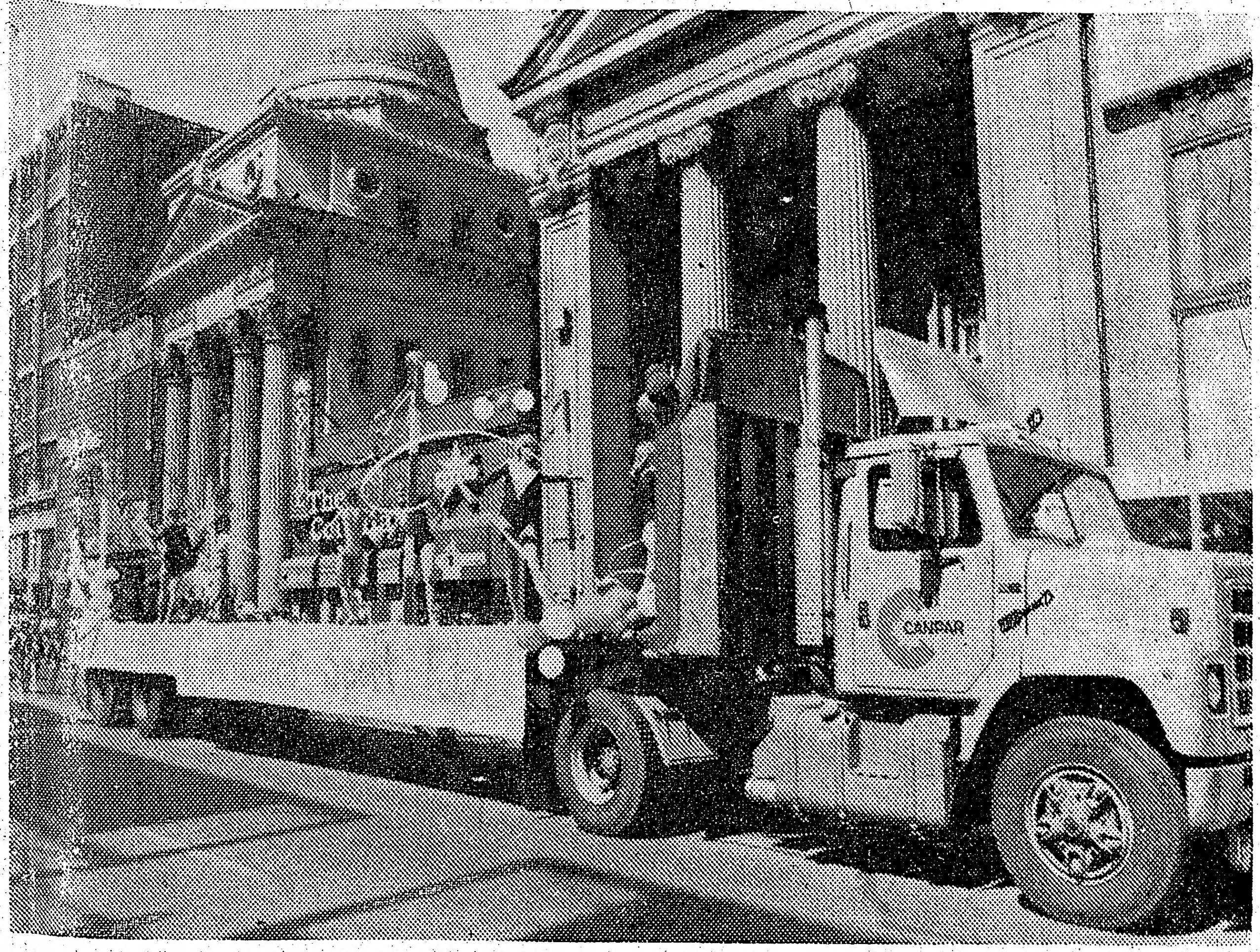

Suur veok, millel võimlesid Kalev Estienne tütarlapsed mitmesuguste rutiinidega. Veoki järel marssisid võimlejad Eesti lippudega. Auto küljel oli „Kalev Estienne Gymnastics — Sport in Future!"

Foto: Vaba Eestlane

Eesti Ohvitseride kokkutulek ESTO ajal

Esto raames toimub kolmapäeval, 11 juulil kell 17.30—19.00 Sheratoni hotellis, „Wentworth" saalis eesti ohvitseride kokkutulek. Kõik E. V. Sõjakooli. Lennukooli ja Sõjatehnika kooli kasvandikud, samuti kõik teised eesti ohvitserid teiste riikide väljaõppega, teretulnud!

Lähemat informatsiooni annab leitnant A. Lehari, 185 Gowan Avenue, Toronto, Ontario, telefon (416) 425-3953.

Korraldab Eesti Ohvitseride Kogu Kanadas.

Eestlaste leinamüürid York kalmistul

On veel saadaval piiratud arvul urni matmise kohti Toronto Vana-Andese koguduse poolt eestlastele varutud leinamüüris York kalmistul.

Inmormatsiooniks palume helistada Vana Andrese koguduse õpetajale või koguduse laekurile hr. Bruno Lindrele tel. 421-5541.

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS

383 Jarvis St., Toronto,
Ont. M5B 2C7

Õpetaja Udo Petersoo

3714 Beechollow Cr.
Mississauga, Ont. L4Y 3T2
Tel. 624-6128 või 625-5930
kirikus 923-5172

Organist pr. Asta Mitt
Koorijuht pr. Asta Ballstadt

Pühapäeval, 10. juunil SURNUAIAPÜHA JUMALATEENISTUSED M. Pleasant kalmistul kell 3 p.l., York kalmistul kell 5 p.l. — N — sektsioonis.

Muusikalises osas Estonia Orkester.

Pühapäeval, 17. juunil kell 11 hommikul pühapäevane JUMALATEENISTUS.

Pühapäeval, 24. juunil kell 4 p.l. Võidupüha tähistav JUMALATEENISTUS.

Koguduse segakoori harjutused toimuvad igal esmaspäeval kell 7 õhtul kiriku saalis.

Õpetaja kõnetunnid kiriku kantseleis teisipäeviti 6—8, neljapäeviti 2—8 ja pärast jumalateenistusi.

TORONTO EMMANUELI EVANGEELNE KOGUDUS

21 Swanwick Ave.
Tel. 698-5645
Jutlustaja Allan Laur,
72 Appleby Cres.
Markham, Ont. L3R 4L2
Tel. 477-6248

Kolmapäeval, 6. juunil kell 7 õ. PALVEÕHTU.

Pühapäeval, 10. juunil kell 2 p.l. KOGUDUSE TUND. Kell 3 p.l. NELIPÜHA JUMALATEENISTUS. Kõneleb Allan Laur. Laulab noortetrio. (Buss Eesti Kodust kell 1.30 p.l.) Kell 7.30 ingliskeelne JUMALATEENISTUS. Kõneleb Toomas Rüdmik. Kolmapäeval, 13. juunil kell 7 õ. PALVEÕHTU

Kalev Estienne esindas eestlasi

Möödunud pühapäeval toimus Torontos linna 150. aastapäeva tähistamiseks noorte paraad. Umbes 5000 Metropolitan Toronto koolinoort marssisid, sõitsid, tantsisid, hüppasid, võimlesid või mõnel muul viisil läbisid üle 4 km pikkuse marsruudi. Värviküllase paraadi teemaks oli Toronto minevik, olevik ja tulevik.

Minevik läks tagasi 19. sajandi algusesse, olevik oli täidetud Toronto etniliste gruppide väga värviküllaste rahvarõivaste ja kommetega. Paraadist osavõtmiseks olid kutsed saadetud neile, kes on olnud mingil viisil seotud Toronto linna ajalooga, kuid Toronto Folkarts Council'i vahendusel võtsid osa etnilised ühiskonnad oma koolide, skaudiorganisatsioonide, orkestritega, kasutades Kanada lipu kõrval ka oma rahvuslippe. Paraadi käendajaks oli Can. Pacific, Marathon Realty ja CP Rail, kelle poolt pandi välja ka parimaile tuhandeisse dollareisse tõusvad auhinnad, mis jagati välja kohe paraadi lõpul Royal York hotellis.

Eestlaste au päästsid Kalev Estienne võimlejad Evelyn Koopi juhtimisel ja emalikul toetusel, kui väiksemad võimlejad väsisid ja neid tuli viia suurele autoplatvormile puhkama.

Moodsa rütmilise võimlemise rutiine tehes leidsid nad palju tähelepanu ja said aplause.

Kalev Estienne oli saanud kutse põhjusel, et nad olid olnud kaastegevad Toronto uue raekoja avapidustusel.

Kalev Estienne märki kandsid ees mitu tütarlast, järgnes suur platvormiga veok, millel võimlejad esinesid oma rutiinidega. Järgnesid kaks eesti tütarlast Eesti lippudega ja siis eri vanusegrupid eririietuses lintide ja pallidega. Eesti lipud andsid sellele väljapanekule ja esinejate grupile väga meeldiva pildi Toronto mitmekultuurilises ühiskonnas eestlaste esindajana.

Igale osavõtjale anti kaelaskantav olümpiamedalile sarnane Toronto juubelimedal.

Toronto gruppide kõrval võtsid paraadist osa ka mitmete Rochesteri koolide õpilased oma suurte orkestritega. Toronto auhinnatud gruppidele avaneb võimalus minna Richesteri, kus järvetagune linn tähistab oma 150. aastapäeva.

Rummu Jüri kutsub Seedriorule noori ja vanu

Lugupeetud eesti noor!

Kutsun Sind, koos oma lugupeetud vanematega ja austatud vanavanematega, seitsmendal juulil Seedriorule, OMA SILMAGA VAATAMA, kuidas elati Eestis sada aastat tagasi.

Seedrioru vabaõhulavale on üles ehitatud mõis, kus elab parun Kölding (Siegfried Preem) oma naise Hillega (Tamara Norheim), kirik ja kiriku häärber, kes elab õpetaja Pauk (Heino Halling) ja tema naine Fabi (Silvia Preem), väike onn silla varjus oja kaldal, kus elab Möga Rein (Edgar Kink), tema naine Reet (Endla Komi) ja nende tütar Mai (Linda Kukk), kes on minu meelest tore tüdruk. Minu nimi on Jüri Rumm.

Sa saad Seedriorul tuttavaks veel paljude teiste inimestega, nagu toapoiss Mikko (Jaan Kivisild), teenijatüdruk Miina (Meeri Lehesalu) ja vilunud politseinik Tubin (Esko Lukksepp). Näidendi kostümeerija on Endla Komi, dekoraator Taavo Söödor ja lavastaja Asta Söödor.

Mina, Jüri Rumm, tulen ka muidugi isiklikult Seedriorule parajal ajal, sest mina olen endale ametiks võtnud pahade meeste kiusamise ja, omavahel öeldud, Kölding ja Pauk on mõlemad pahad mehed. Nemad elavad uhketes majades, sel ajal kui eestlased on sunnitud elama vaesuses.

Nagu Sa tead, said eestlased lõpuks lahti saksa mõisnikkudest ja vene tsaarivalitsusest ja Eesti sai vabaks aastal 1918. Aga sada aastat tagasi ei olnud muud teha, kui võõraid võimumehi taga kiusata, et nende elu hapu oleks ja et rahval meeles seisaks, et ajahammas saab lõpuks jagu igasugusest ülekohtust.

Ja ma soovitan Sul tulla koos oma lugupeetud vanemate ja vanavanematega mind vaatama, sest RUMMU JÜRI on komöödia, mis on täiskasvanutele kirjutatud, aga kus noortele on ka palju vaadata. Pahad mehed jooksevad ringi, püstolid käes ja karjuvad nagu kinos. Aga karta pole midagi, sest ükski pauk ei lähe pihta, kuigi ämbritäie vett vastu vahtimist saavad mitmed. Ja kui Sa tuled tund või paar enne etendust, siis Sa võid kõndida ettevaatlikult üle silla, mis on keset lava, vaadata taluõuel lambakesi ja kanu ja ette kujutada, et Sa ise oled ka PÄRISELT kaugel Eestis, sada aastat tagasi.

Sinu sõber

JÜRI RUMM
(Taavo Söödor)

P.S. Etenduse algus on kell 9 õhtul.

SPORT

Jüri Tamm heitis 81.02

Eesti vasaraheitja Jüri Tamm heitis Rovnos, Ukrainas vasarat 81.02, mis on tänavune tipptulemus ja Tamme isiklik rekord. Tamme parim tulemus möödunud aastal oli 79.18, Kuna ta on viimasel ajal elanud Ukrainas, siis N. Liidu korra kohaselt uut tulemust tõenäoliselt Eesti rekordiks ei kinnitata. Inglismaal heitis uue Inglismaa rekordi Martin Girvan tulemusega 76.92.

Spordiuudiseid kodumaalt

20-nda üleriikliku 60 km pikkuse Tartu suusamaratoni — rahvaspordiürituse — lõpetas 9058 osalejat, registreerituid oli 11827. Start ja finish olid samas kui mullu — Sihval ja Elvas. Esimesena lõpetas Vahur Kihuoja ajaga 2:47.28,4. Sajanda aeg oli 3:21.41,5, tuhandenda aeg 4:19.22,8 ja viimase aeg 8:27.21,9. Maratoni maskoti kavandi autor oli Raivo Järvi.

☆

Eesti kergejõustiku 1983. aasta 25 parema edetabelis olid spordiühingud, linnad ja rajoonid esindatud järgmiselt (esimene koht 25 punkti, teine 24 p. jne.):

„Kalev“ 4450 p (naised 1504), „Jõud“ 3576 (1369), „Noorus“ 1818 (1213), „Dünamo“ 1102 (511), „Tööjõureservid“ 472 (57), „Lokomotiiv“ 14 (—).

Kõrgkoolide spordiklubidest esikohal TRÜ 2119, (1018), TPedI 1094 (452), EPA 674 (78) TPI 356 (—).

Tallinna Spordiinternaatkooli võistlejad on kogunud 503 punkti.

Linnade arvestuses juhib Tallinn 4355 p., järgneb Tartu 3226, Kohtla-Järve 455, Pärnu 344, Narva 320, Sillamäe 41.

Rajoonidest on edetabeli tipus Harju 645 p., Rakvere 457, Viljandi 346, Kohtla-Järve 323, Tartu 312, Rapla 256, Valga 190 ja Kingissepa 151 punkti.

erk

Jälgige eesti organisatsioonide tegevust VABA EESTLASES!

Spordimärkmeid

30-aastane Martha Gustafson, Torontost, kes seitsmekuuselt oli poliohaige ja sellest peale pole olnud võimeline käima, on Invaliidide Olümpiamängudelt 1976 ja 1980 võitnud 14 medalit ujumises, raskustõstmises, kuulitõukes ja kettaheites. Möödunud aastal sünnitas ta esimese lapse ja tänavu märtsis tegi kaks maailmarekordit Variety Villages, Scarboros, sõites ratastoolis 400 m ajaga 2.07,8 ja 800 m — 4.23,5.

☆

57-aastane Bill Henry, Torontos, kellele mullu oktoobris tehti kolme-kordne südamearterite lõikus, läks juba kahe kuu pärast tööle ja teeb nüüd, doktori nõudel, iga päev kehalisi harjutusi istukile tõusmises, kohaljooksus, nöörihüppeis jm.

☆

Randy Scooch, 26. a. vana Vancouveris pühitses märtsis esimest aastapäeva pärast uue südame saamist Londoni Ülikooli haiglas. Doktori nõudel peab Randy iga päev tegema kehalisi harjutusi, jalgrattaga sõitu, ujumist ja raskustõstmist.

☆

Kas pole imelik, et väga suur protsent inimesi on liiga laisad selleks et „vabatahtlikult“ hoolitseda oma südamemuskli ja keha heaolu eest. Ainult pärast surmasuust pääsemist ja doktori nõudel hakatakse harjutama. Paljud pole nii õnnelikud, et neil oleks aega oodata uue südame saamist.

☆

Mees, kellele aasta eest Belgias pandi uus süda, algas neli kuud pärast operatsiooni normaalse kehalise tegevusega ja pikamaa kõndimisega. Aasta hiljem, olles arstliku järelvalve all kantava kaugusmõõturi abil, võttis osa 20 km (12.4 miili) sörk-jooksu võistlusest Brüsselis, kus sai ajaks 2 tundi 30 minutit, millega ennetas oma terapisti ja operatsiooniarsti!

☆

Euroopa vanimaks olümpialaseks peetakse Ida-Saksamaal elavat 97-aastast Karl Neumer'i, kes 1908. aastal tuli hõbemedalile 4000 m meeskondlikus jälitussõidus.

erk

Peeter Tammearu heliloomingust

Uued tööd jõuavad Kanada publikuni

Eesti noor muusikamees ja Toronto Kuningliku Konservatooriumi õppejõud Peeter Tammearu on olnud tegev heliloojana, kelle töid on esitatud sageli kanada orkestrite programmides. Ka on tema heliloomingut kavas ESTO-84 solistide kontsedil Roy Thomson Hall'is. Rääkides oma tänavusest tegevusest kirjeldab ta seniseid saavutusi.

5. veebruaril mängis CBC ringhäälingu programmis „TWO NEW HOURS“ pianist Antonin Kubalek tema „Fantasia on a theme by Bach“, millise 15-minutilise töö oli temalt tellinud Ontario Art Council.

18. aprillil CBC saates „Arts National“ mängis pianist Richard Herriott tema „Three Preludes“. Ta oli ringreisil läbi New Brunswicki, Nova Scotia ja Newfoundlandi,

kus neid helitöid esitati kuuel kontserdil suuremais ja väiksemais keskusis.

Kevadel võttis ta osa nii esinejana kui ka komponistina „Canadian Contemporary Music Workshop'ist“. See on uus organisatsioon, mille põhimõtteks on edutada komponiste professionaalsete etenduste kaudu, tutvustades sellega kanada heliloomingut. Ühel kontserdil esitas ta oma uudisloomingut klaverile ja kammeransamblile, komponistide ateljees helilindistati Elma Milleri kammerteos „Margarita Anguisque“. Tema oma loomingust esitati „Concerto Borealis“ soolo oboele ja kammerorkestrile Harbourfront Studio Theatre'is 28. mail. Solistiks oli Patricia Morehead, dirigendiks tema abikaasa Philip Morehead, kes on Chicago Lyric ja Tulsa ooperite dirigent.

Nende heliloominguliste tööde kõrval on ta valmistanud ette ESTO-84 jaoks.

Solistide kontserdil laulab kanada ooperisolist sopran Roxolana Roslak tema „Chant de la pitie“, laulutsükli, mis on mõne aasta eest loodud Montrealis elava eestlasest prantsuskeelse poetessi Meery Devergnas'i sõnadele.

Samal kontserdil on Peeter Tammearu dirigendiks Kristi Alliku ooperikatkete esitamisel, milles on kaastegevad R. Roslak, Ingemar Korjus, tema abikaasa Sandra Graham, Avo Kittask, koor ja instrumentaalansambel.

Peale selle ta aitab kaasa eesti heliloomingu kontserdi korraldamisele, kus esitatakse Kristi Alliku uus klaveripala „North Star, South Wind“, mis baseerub tema ooperi teemadele. P. Tammearu ütles, et vahest on ka midagi tema loomingust selle kontserdi kavas.

ESTO-sündmustega on ta seotud veel, mängides ESTO VISIOONIL kaasa Armas Maiste ansamblis võimlejate saatmisel.

Ja mis selle järel? Augustis on vist nii üht kui teist teha, ja elu läheb edasi konservatooriumis töötades.

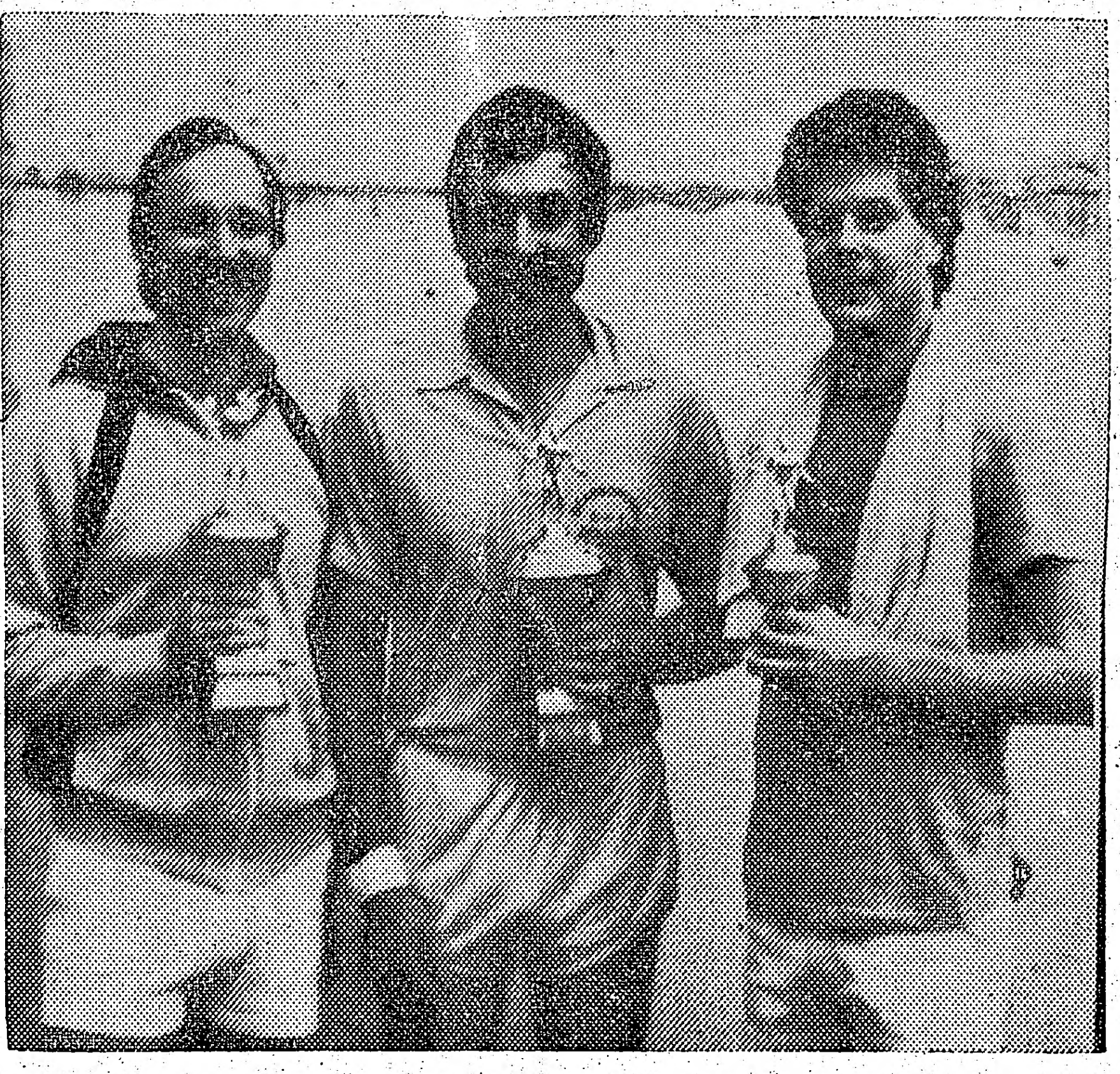

Hiljuti peetud eestlaste squashi-võistluste A klassi edukaimad võistlejad. Pildil vasakult Jaan Reitav (II koht), Jaan Laaniste (I) ja Rein Lee (III).

VABA EESTLASE TALITUSES müügil
stereo heliplaat
INGEMAR KORJUS bass-bariton
CHARLES KIPPER — klaverisaade
Metsateel (A. Kapp), Ennemuiste (M. Saar), Üks suu (M. Saar), Muremaa (R. Päts), Laul sõnajala õiest (T. Vettik), Sind tervitame kuldapäike (A. Karindi) ja Rändaja õhtulaul (J. Tall) ja rahvalaule: K. Raidi seades — Laulu mõju, Kui ma hakkan laulemaie, Ära viies ja Kivikasukas, L. Virkhausi seades — Kus on kus on kurva kodu, V. Kappi seades — Linakatkuja ja J. Zeigeri seades — Kanneldajast vend.
Hind $9.50 pluss postikulu $1.—

ARVO MÄGI
EESTI RAHVA AJARAAMAT
Eesti Päevalehe kirjastus Stokholmis 1979. 256 lk.
Kaas, 20 illustratsiooni ja lay-out Otto Pajult, 17 kaarti Eesti ajaloo eriaegadest autori visandite järgi joonistanud Vello Kallas.
Raamat sisaldab kroonika kujul (aasta-aastalt) eesti rahva ajalugu selle algusest tänapäevani koos tähtsamate sündmustega maailma ajaloost, eriti seikadest, mis on mõjustanud eesti ajalugu. Teos kirjeldab eesti rahva ajaloo põhijooni, sündmuste esitamise kõrval kommenteerib autor olukordi, teeb järeldusi ja oletusi. Eriti sobiv noortele kinketeoseks.
Hind $26.— pluss $1.00 saatekulu
MÜÜGIL VABA EESTLASE TALITUSES

Prof. FELIX OINAS
„KALEVIPOEG KUTKES
ja muid esseid eesti rahvaluulest, mütoloogiast ja kirjandusest"
Saadaval VABA EESTLASE talituses
Hind $13.— + saatekulu $1.—

MÜÜGIL
Lydia Aruvalla noodiraamat
„TÄIENDUSKOOLIDE LAULUVARA NOOTIDEGA"
Hind $8.—
Saadaval kooliõhtutel T. Eesti Majas, postiteel: L. MARLEY, 9 Parravano Ct., Willowdale, Ont. M2R 3S8 ja VABA EESTLASE talituses.

Kummelite suvi

Aili Helm

Pühendatud kodumaa noortele

45.

Laulupidu oli eestlaste rahvustundeid jälle kord värskendanud. Ikka veel kangastus silmade ees olümpiaaegne venelasteta tühi tänavapilt — see oli ilus. Aga ka noorsugu oli tugeva tõuke saanud rahvusliku enese- ja iseteadvuse mõttes: oli kogunenud paras jagu viha vaenlase-venelase salakavala aga läbipaistva plaani vastu.

Linnatänavad olid täis vene mehi, ka argipäeviti, kelle kuuesiilud viltu kiskusid aurahade raskusest ja matroonasid ning eidekesi, vabarnaroosad või mürkrohelised rätikud ja baretid peas. „Kurrat!“ vandusid eesti mehed, „kus on need looduskaitse inspektorid, et säherdust saastamist takistada?“

Üks eesti mees küsib teiselt: „Mõista, mõista, mis see on: kiliseb ja kõliseb, hüppab ühel jalal ja möliseb?“

„Oh-hoo!“ vastati, seda saarlaste rahvaloomingut teadis juba igaüks: „Vene veteran!“ Paljud ütlesid ka „Isamaasõjaveterinaar!“

Nali oli karvane, naer tuli läbi pisarate, aga isandate eneste keeles öeldud — see satiirirelv oli ainus relv, mida eesti rahvas loata kandis. Keegi teadis kõnelda, et Eesti rahvuslind on suitsupääsuke; teine küsis, kas ta vene rahvuslindu teab? Teati: kägu, see muneb teise pessa, ise ei viitsi haududagi! „Õige: Vaino-Kägu või Käo, mis ta nimi olekski, just seesama!“

Uueks ENSV haridusministriks pandi Narva venelane Elsa Gretshkina, kes ka kohe vene keele maailma-ajaloolist tähtsust rõhutades seda koolidesse „täiendavalt“ juurde surus.

Eesti õpilaskonna protestimõminat ei pandud mikski. Oli nääklemist ja kähmlusi, isegi kokkupõrkeid bussides ja trammides, aga neist ei hoolitud. Venelane tungis juba täiskiilutud trolli ja röökis vene keeles:

„Mis õpilased need siin Tallinnas on, ei ole viisakust ega kultuuri mitte raasugi!“

Koolipoiss ukse vahel naeratas viisakalt ja küsis:

„Karjaatshi tshai hatiite? — Kas kuuma teed tahate?“

Venelane kahvatas või punastas nagu keegi oli, aga oli tumm.

Koolipoiss jätkas:

„Astu laivaan!“

See oli Soome mainos-televisioonist õpitud loosung, aga selle mõju oli kohutav: venelane taganes ja jäi ootama järgmist trolli. Selle uksel tabas teda sama saatus. Oli neidki venelasi, kes eesti keelest aru said, aga seda ei rääkinud, need pomisesid omaette:

„Joobennõje fashistõi!“

Sellega nende tarkus piirduski. Nad ei taibanud mitte midagi tuha all hõõguvaist sütest.

☆

Mati istus oma kontsööteriga — need vanad terminid olid noorte seas jälle kasutusel ja moes — Kadriorus pargipingil ja veeretas näppude vahel kastanimuna:

„Vaata, Andres, eks ole ilus!“

Andres, pidades hoolega silmas laia pargiteed, keerutas käes värvirikast vahtralehte ja ütles:

„See kah!“

Aga kohe ta lisas teisel toonil:

„Need on meie poisid!“

Üht neist Mati tundis, see oli Riho. Poistel paistis aega olevat, nad näpsasid mõned lehed tamme okstest, keerutasid neid sõrmede vahel ja lähenesid pingile pikka-mööda. Pikka-mööda...

„Ehk mahutame enda kah ära?“ küsis üks tulnuk. „Pink on pikk!“ sai ta vastuseks. Poisid istusid, jutt oli elav, puulehti anti käest kätte ja võimalikul nuhil ükskõik kui jämeda puu taga pidi jääma mulje, et tegemist on botaanika-hulludega.

Tund aega arutati lehtede sügisvärvi „probleeme“. Siis tõusti ja mindi paariti peatee poole.

„Üheteistkümnenda poisid ja tüdrukud hoidke mängust väljas,“ kinnitas Mati veel kord Rihole. „Neil on passid, neid võidakse vahelejäämise korral sunnitööga karistada!“

„Õpetage poistele hüüdlaused selgeks!“ seletas Andres, „need peaksid tulema nagu laulupeol.“

Oli kokkulepitud, et pealoosung oli: „Venelased välja!“ Aga tuli ka röökida „Maha Vaino!“ ja „Maha Gretshkina!“ See oli selge, et 1. oktoober on see päev, kus peademonstratsioon peab toimuma. Kust või kuidas seda teati — keegi teadis surmkindlalt — sel päeval oli Tallinnas palju välisajakirjanikke.

„Oled sa kindel?“ küsis Mati Riholt, „et poisid selle Taara-Tammiku operatsiooni läbi viivad?“

„Iga kell!“ ütles Riho. „Täiendav informatsioon on igal mehel omast käest! Põnnajaid on vähe...“

„Arvad, et „Taara-Tammik“ kukub hästi välja. Aga forsseerime „Tõrukesi“ — peetakse lasteks — ohvreid vähem,“ resümeeris Mati.

Peateel, mis viis mäest alaspidi otse trammipeatusse, mindi vaikselt lahku. Tehnikumi poisid läksid trammile, tudengid aga astusid mööda Leineri tänavat edasi. Riho ütles Andresele: „Ma arvan, et asi läheb läbi, eks peaproov näita!“

☆

„Tere Rutt!“ hüüdis Hillar, ninaots lõbusalt püsti. „Kas sa pühapäeval Kadrioru staadionile tuled?“

„Võibolla!“ ütles Rutt.

Kõigist eesti koolidest pidi mindama Televisiooni ja Raadiomeeste jalgpallivõistlust vaatama. Seal mängib „kihvt ja popp“ ansambel „Propeller“. Hillar tõmbas Ruti kambast kõrvale ja ütles poolsosinal:

„Õmble mulle, Rutt, sini-must-valge lipp! Niisugune — meeter kümme! Viis päeva on aega. Teed?“

Rutt vaatas poissi tõsisel pilgul, aga ei öelnud midagi.

„Teed või?“ ei läbenud Hillar oodata.

„Teen,“ ütles Rutt. „Ma ei küsi midagi, sinu oma asi. Aga teen!“

„Oi, Rutt, sa oled kullatükk! Aga mul ei ole praegu raha riide jaoks...“

„Olgu pealegi, nõsunina!“ ütles Rutt.

Aga Hillar hüüdis alles eemalt-kaugelt: „Aittähh!“

☆

Reedel räägiti sama juttu kõigis koolides, esimeses ja teises, kaheksandas ja üheksandas, seitsmeteistkümnendas ja kahekümneesimeses, kahekümnekolmandas ja neljakümnendas: „Pühapäeval staadionile!“ „Kõik eesti koolid pühapäeval staadionile!“ „Propeller mängib!“ „Läheme!“ „Läheme!“ „Läheme!“

Kadrioru staadioni pisikesest piletimüügi putkast hakati sellel päiksepaistelisel ja ilusal pühapäeval pileteid müüma alles tund aega enne võistluse algust. Korraldajad olid tembeldanud tuhat pääset, aga need olid poole tunniga läbi... Edasi müüdi juba tembeldamata pääsmeid. Ka neid ei jätkunud — soovijaid tuli aina juurde. Tribüünid olid juba täis, aga värava taga tungles teine tribüünitäis, kui ehk mitte rohkemgi.

Võitjatele olid Tallinna ümbruse shefluskolhoosid auhindadeks ja preemiateks kohale toonud mitu veoautotäit kapsaid, kaalikaid ja peete. Võistlus pidi tulema naljaga pooleks, miks siis mitte auhinnadki?

Alustas „Propeller“. Läbi kitarride vingumise ja rütmipillide tümina kostsid valjuhääldajast laulusõnad:

„Mustad pilved kogunevad Venemaa kohale...“

Värava taga käis edasi möll ja sumin. Mõned ootajaist olid juba staadioni ümbritsevale puittarale roninud. Plank vankus ja vajus — tekkinud aukudest voolas väljakule piletita koolinoorte asutu hulk. Peagi oli täis kogu palliväljak. Muusikarütmis lõid poisid ja tüdrukud käsi kokku. Kuuldus nagu oleks deklameeritud häälkooris:

„Venemaa kohale, Venemaa kohale!“

(Järgneb)

Karl Aun 70-aastane

Välis-Eesti ühiskonnas hästi tuntud poliitiliste teaduste professor Karl Aun tähistas 15. mail oma 70. sünnipäeva. Ta on sündinud Vaimastvere vallas, Põhja-Tartumaal. Õppis kohalikus algkoolis ja lõpetas Hugo Treffneri gümnaasiumi klassikaharu 1932. aastal.

Läks sellejärel isatallu põllumeheks, kuulus kohalikku Põllumeeste Kogusse, kuid alustas 1936/37 Tartu ülikoolis usuteaduse õpinguid. Tegutses Tartu Üliõpilaskonnas juhtivail ametikohatadel, kuni nõukogude võimu ajal üliõpilasorganisatsioonid likvideeriti.

1937. aastal muutusid K. Auna huvid, ta jätkas õpinguid õigusteaduskonnas, lõpetades selle 1942. a. dipl. iur. cum laudega. Siirdus siis Tallinna, kus ta töötas mitmel kohal, teiste hulgas Ringkonnakohtus kohtuameti kandidaadina.

K. Auna tegevus on mitmel perioodil saanud sündmusi määravaks teguriks. Nii ka Nõukogude esimese okupatsiooni ajal, kui ta töötas Tervishoiumuuseumi sekretärina ja oli põrandaaluse võrgu kaasorganiseerijaks, kelle poolt oli ettenähtud **ülestõus Tartus 10. juuli** 1944, enne kui sakslased linna *jõudsid*. Tema poolt tehtud Omakaitse tempel jäi pikemaks ajaks kasutusele. Samuti on ta olnud kaasosaline 40 aastat tagasi ühe Eesti lipu dramaatilisele saamisloole — kodumaalt soomepoiste rügemendile saadetud lipu saamisele.

1943. a. kutsuti ta prof. J. Uluotsa ja prof. N. Maimu poolt Tartu ülikooli õigusteaduskonna avaliku õiguse õppetooli assistendiks, olles sellel kohal kuni põgenemiseni Saksamaale.

Saksamaal oli aastast 1946 Hamburg-Pinnebergis Balti ülikooli õigusfilosoofia lektor ja õigus- ja majandusteaduskonna prodekaan. Saavutas Hamburgi ülikoolis dr. iur. teadusliku kraadi erialaga rahvusvahelisest õigusest. Enne Saksamaalt lahkumist oli IRO juriidiline nõuandja.

Aastail 1949—59 töötas mitmesugustel kohtadel USA-s, jätkas õpinguid Wisconsini ülikoolis ja sellele järgnevalt Chicago ülikoolis poliitiliste teaduste alal jõudes kuni MA kraadini 1958. USA-s oleku ajal oli külalisprofessoriks Rockford College'is.

Aastal 1959 sai ta Kanadas Waterloo Lutheran University (nüüd Wilfrid Laurier University) juures poliitiliste teaduste õppejõuks, 1969. a. alates täisprofessori koha, olles 1963—69 poliitteaduste osakonna juhataja. Praegu erus (prof. emeeritus) 1979. a. alates, omades jätkuvalt ülikooli juures teatud õigusi.

Prof. dr. K. Aun on avaldanud arvukalt teaduslikke töid. Eriti põhjapanevalt tähtis on tema uurimine 1940. a. juunivalimistest Eestis, olles ainus, kes seda sündmust on ajaloovõltsijate meelehärmaks põhjalikkusega käsitlenud. Trükis ilmumata ettekandeid mitmesugustel konverentsidel Kanadas, USA-s, Lääne-Saksamaal, Rootsis ja Baltimaade teadlaste konverentsidel, nagu AABS, Balti Teaduslik Instituut. Ta on olnud KLENK'i asutajaliikmeks, lektoriks Metsaülikooli kursustel. Ta kuulub mitmesse kutsealalisse ja kultuuriorganisatsiooni.

Ülikoolis on ta õpetanud pea kõiki poliitiliste teaduste eriaineid, poliitilisest filosoofiast kuni avaliku halduseni ja rahvusvahelise organisatsiooni ning poliitikani, viimasel aastakümnel siiski keskendunud Ida-ja Lääne-Euroopa poliitilistele süsteemidele võrdlevalt ja poliitilise intergratsiooni teooriale.

Ta on võtnud osa Eesti Demokraatliku Unioonі, aga ka kohalikest Lõuna-Ontario eesti organisatsioonide tegevusest. Töötanud Kanada eestlaste ajalooraamatu eestikeelse koguteose ja ingliskeelse teose koostamisel.

Prof. K. Auna 70. sünnipäeval õnnitlesid teda paljud eestlased, eriti EÜS pere, EDU ja ka „Vaba Eestlase“ pere, kuhu ta ühe liikmena kuulub.

H.

Naima ja Elvi Aeru fotokunstist

Peidetuna Põhja-Toronto raamatukogu taha, asub 5172 Younge Str., ajalooliselt tõetruult restaureeritud 150-aastane Gibson House, nimetatud selle ehitaja, Shotimaalt pärineva maamõõtja ning nii poliitiliselt kui ka seltskondlikult väga aktiivse Gibsoni järgi. Kõrgmajade ning Younge tänava kihutava liikluse tagapõhjal on rahustav astuda ajaloos 150 aastat tagasi majas, kus ajajärgu riietuses emandad tutvustavad külastajale maja, pakuvad vanaaegsest puudega köetavast leivaahjust äsja väljatulnud täistera sepikut kohapeal käsitsi valmistatud võiga, mis kõik on väga maitsev ning meeldejääv.

Meeldejääv on ka külastuse tõeline põhjus. Selleks on fotokunsti näitus tiitliga „Illusioonid“, kus esinevad ka kaks eestlast, meile tuntud Naima Aer ja Elvi Aer. Näitus koosneb 49-st väiksemaformaadilisest värvikompositsioonist 11-lt fotokunstnikult. Näitus imponeerib oma ühtlase ideekontsentratsiooniga, kus kõik osavõtjad kindlalt järgnevad doktriinile, mis on kokku võetud tiitlisse „Illusioonid“. Tiitel ongi aga vist ainuke element, millega vaatleja ei nõustu. On ju illusioon ikkagi midagi, mis on petlik nägemus, midagi, mis ei ole seal, kuigi meid pannakse uskuma, et see on olemas; sama kinnitavad ka sõnaraamatud. Näitusel esitatu aga, kuigi selliste kompositsioonidena tavaliselt silmale mittenähtavad, on registreeritud fotokaameraga, peamiselt loodusest ning sellistena on nad faktiliselt eksisteerivad. Muidugi on rakendatud fototehnikat, teadust ja loovat fantaasiat manipuleerides valgusega, lähifookusega, et välja noppida, s.o. „abstrakteerida“ teatud detaile ja reflektsioone neid jäädvustades ja nähtavaks tehes. Sellistena on nad „abstraktsioonid“ selle sõna ühes tähenduses, aga mitte illusioonid. Eelnev kindlasti ei oma mingit tähendust näituse vaatlejale, kuid paralleelsena kunstivaatlusega on näitus heaks demonstratsiooniks looduse realismist lähtuvast abstraktsest loomingust. Seda ei tohi siiski ära segada abstraktse ekspressionismiga ega mitteobjektilise looминguga.

Fotokunst on kõige lihtsamas definitsioonis maalimine valgusega kaamera abil, näitusel on ka näiteid joonistamisest valgusega, kuigi suurem osa esitatust on otsingud looduses lähi- ja kaugfookusega.

Kuigi esitatud on värvifotod, koguni kauakestvas (gibachrome) menetluses, ei leidu siiski ilmseid koloriidile ehitatud otsinguid, sest mõningad hõõguvad, kirkad-punased värvid demonstreerivad küll tehnilist oskust niisugust värvi paberile produtseerida, kuid jäävad ainult dekoratiivseks. Naima Aeru lähifookusega botaanilised kompositsioonid ongi tugevaimad pehme akvarelse koloriidi maitsekusega. Elvi Aeru puristlik maastik on samuti imponeeriv oma lihtsuse jõuga.

A. L.

Eesti Jahtklubi Torontos pidas hiljuti aastakoosoleku arhitekt U. Prii enes kodus. Koosolekul arutleti mitmeid küsimusi seoses ESTO-84 pidustusega, mis puhul kõik eestlastele kuuluvad jahid tahetakse viia lipuehtes Ontario Place'i juurde. Pildil esireas seisab U. Prii, Silvia Prii, H. Roman, E. Martens ja H. Kasak.

Foto: Tommy Tomson

Järjekordne P. Kaupsi kunstinäitus

Peeter Kaupsi 1984. aasta kunstinäitus toimus järjekordselt Toronto Eesti Baptisti Kiriku alumises saalis möödunud reedel ja laupäeval. Viljaka töö tulemusena oli näitusel ligemale 30 tööd. Peale kahe monotüüpia koosnes näitus akvarellidest, enamus keskmises formaadis. Üldilmelt ühtlase ja meeldiva näituse peamiseks temaatikaks olid Kanada maastikuvaated rõhuga taludel, puudel, majagruppidel või majakail. Oli esitatud ka Tallinna motiive.

Kaups kujundab nähtud maastikke asjalikult, laskumata meeleolulisse tõlgendusse. Seesuguses ainekäsitluses on korrektsus olulisem kui mängleva kujutusega loodud täiendused või dramaatika. Stuudios valminud ja viimistletud tööde kõrval oli näitusel hulk töid, mis oma värskes visandlikkuses esitasid ainestikku visuaalse rapordina.

Kaupsi akvarellides on paberivalgust tihti kasutatud hea eduga lume või valguslaikude kujutamiseks. See on läbipaistva akvarelliga maalitud töis kindlasti sobivaim viis tekstuuri ühtsuse säilitamiseks. Sel näitusel oli kunstnik mitmes töös üsna ohtrasti kasutanud valget kattevärvi samaks otstarbeks. Suuremal distantsil on see meetod hea, aga lähedalt vaadates võib valge värvi tekstuuriline erinevus tunduda vahest kohmakusena. Paljud akvarellistid on seepärast kasutanud valgushelgi saavutamiseks värvi mahakraapimist terariistaga. See moodus võib olla eelistatav valge kattevärvi kasutamisele.

Näituse töist, mis eriti meelde jäid, olgu nimetatud „Sügispäike“ hea ruumilisuse ja bravuuriga maalitud teos, kus kõik elemendid on sobivas koostöös. „Rockport I“ on Kaupsile omase sadamamiljöö tunnetusega viimistletud teos, suletud kompositsioonis üks markantsemaid näitusel. „Wintersadama majakas“ on imponeeriv teos, kus transparentsete värvipindadega on saavutatud avarustunne. „Port Sydney kodu“ tundub dokumentaalse esitusena suvilast suvemõnuga. Hea kompositsiooniline tasakaal ilmneb suuremaformaadilises teoses „Vana talu“ ja karges „Vancouveri majakas“. Kanada vaateid esitasid meeldivalt „Kevadine oja“, „Põhja-Ontario majad“ ja „Varakevadine maastik“. Tallinna motiividest pälvis tähelepanu sujuvalt viimistletud „Kiek in de Kök“. Kahest retusheeritud monotüüpiast Tallinna Rannavärava teemal oli mõjukam visandlik variant oma sünge ookerliku tagapõhjaga.

Oss Timmas

ARSTID

DR. S. BROGOWSKI
OPTOMETRIST (OPTIK)

Tel. 531-4251

412 RONCESVALLES AVE.
AT HOWARD PARK

ADVOKAADID

TOOMAS ÕUNAPUU
B.A., B.P.E., LL.B.

ADVOKAAT — NOTAR

1294 Queen St. W.,
Toronto, Ont. M6K 1L4
Tel. 535-8161

ANDRES OLVET, LL.B.
Advokaat-notar
Bigelow, Hendy, Shirer & Uukkivi
789 Don Mills Rd.
Tel. 429-3110
kodus 699-2395

Kuidas Haavikko sai Neustadt kirjandusauhinna

Soome luuletaja Paavo Haavikkole määratud Neustadt auhind on Nobeli kirjandusauhinna järel enim respekteeritav kirjandusauhind maailmas. Selle sai tänavu esmakordselt põhjamaade kirjanik Paavo Haavikko, kuulutab Soome kirjastus Otava soome suurimas päevalehes „Helsingin Sanomat“, kuulutades P. Haavikko saadaval olevaid teoseid ja teatab, et ilmumas on „Valitut runot“ (Valitud luuletused).

Sel ajal kui Soome rõõmutses oma loojale osutatud tähelepanu üle, kasutas „New York Times“ oma kallist ruumist 18 rida Neustadt kirjandusauhinna määramisest soome kirjanikule (8. märts).

Soome kirjanik Bo Carpela, kes esitas P. Haavikko kandidatuuri, vestleb sellest kuidas Haavikko sai Neustadt auhinna (HS. 6. märts). Kui temalt küsiti, kuidas see tal zhüriiliikmena õnnestus, siis ütles ta, et ta oli isegi hämmastunud, kuna kandidaatide hulgas olid kogu ladina-ameerika proosa tippmehed: Jorge Luis Borges, Ernesto Sabato, Jorge Amado. Aga Haavikko oli parim.

Mõte maateaduslikust tasakaalust laureaatide otsustamisel polevat olnud zhüriil üldse meeles, nad vaid tõdesid, et on suuremaidki kui need kolm ladina-ameeriklast.

Küll oli Haavikko tugevam võistleja olnud poola luuletaja Zbigniew Herbert, kes on varemgi olnud kandidaat ja ungarlane Sandor Weöres, kes oli kaks aastat tagasi isegi Nobeli laureaadi kandidaat. Kuni viimseni oli tugevaks vastaskandidaadiks argentiina prosaist Borges, kuid ta on juba saanud kõik võimalikud kirjandusauhinnad väljaspool Nobeli auhinda. Temа jäigi zhürii lõplikul valikul teiseks. Zhürii liikmeile oli jagatud enne Gabriel Rebourciti eriti suurepärane tõlkevalik ja see mõjutas asja. Haavikkot võrreldi mh. Saint-John Perse'ga, kes sai Nobeli auhinna 1960.

Kui teised zhüriiliikmed analüüsisid põhjalikult oma esitatud kandidaate, siis Carpela vaid luges neile Haavikko luulet ning mõju oli maagiline. Tal oli kaasas häid ingliskeelseid tõlkeid antoloogiast „Territorial Song“ ja ajakirjast „Books from Finland“. Enim meeldis „Talvipalatsi“ nimeline kogu, ka Lomasi tõlked kogust „Viiniä“.

Omalt poolt hindab Carpela Neustadti auhinda kui hinnangut, mida alati on antud tõeliselt suurtele kirjanikele, mida ei saa aga alati öelda Nobeli auhinna valiku kohta.

„Helsingin Sanomat“ kultuuriküljel (22. märtsil) märgitakse, et Neustadt kirjandusauhinna organisaatoril Ivar Ivaskil on mure Paavo Haavikko loomingu pärst, sest temalt küsitakse kust saaks neid teoseid ingliskeelsena lugeda ja Ivask on saatnud küsijad raamatukogudesse, et ehk seal leidub. Nii inglis- kui ka prantsuskeelsed luulevalikud on läbi müüdud. Prantsuse kirjastaja on vahepeal teinud juba pankroti.

Praegu plaanitsetakse uut ingliskeelset valikkogu, kuhu oleks valitud nelja inglise keelde tõlkija David Barreti, Philip Binhami, Keith Bosley ja Herbert Lomasi tõlkeid, ka uusi ja varemais antoloogias ilmunud luuletusi. Nüüd oleks sellisel raamatul minekut.

Paavo Haavikko tuleb isiklikult auhinda vastu võtma Oklahomasse 30. mail Oklahoma ülikoolis korraldatud pidulikul tseremoonial. Oodatakse, et selleks ajaks ilmuks ta tõlgete kogu. World Literature Today erinumber, mida seni on iga laureaadi auks avaldatud, ilmub sügisel Haavikko erinumbrina; ka on varem ilmunud selleaegsete laureaatide kohta käivaid ja nende töid esitlevaid teoseid, ehk ka Paavo Haavikkost?

Ilmus raamat Keresest

„Süddeutsche Schachblätter“ teatab, et Hamburgis ilmus „Schach Archiv“ kirjastusel raamat Paul Kerese malepartiide kohta aastatest 1958—1975. Raamatus on 197 lk.

Raamatule on eessõna kirjutanud dr. Max Euwe. Selle meile nii märkimisväärse raamatuga on jäädvustatud eesti suurmeistri malekarjäär aastatest 1958 kuni 1975 ja antud ka 101 parimat partiid sellest ajavahemikust. Need on antud kronoloogilises järjestuses ja kommenteeritud väga tabavalt. Sellega on nad teataval määral ka nagu testamendiks oma maa varasurnud rahvuskangelasele male alal, märgib ajaleht.

Ilmus „MANA“ nr. 51

Torontos ilmus trükist eesti kultuuri ja kirjanduse ajakirja MANA järjekordne number 51, mis on tellijatele välja saadetud. See sisaldab ilukirjandusliku loomingu osas seni näitekirjaniku ja novelliraamatu autorina tuntud Ilmar Külveti romaanikatkendi „Kraadekukk“, Enn Nõu novelli „Presidendi viimne esmaspäev“, uut luulet Ivar Ivaskilt ja Ilmar Mikiverilt ning järje Ivar Grünthali värssromaanile „Laulu võim“. Ilse Lehistelt on artikkel „Mõtisklusi eesti keele sisemise vormi kohta“, Felix Oinas kirjutab „Johannes Aaviku estetismist“, Leonid Trett jätkab oma mälestusi A. H. Tammsaarest. Huvitava pildi praeguse eesti nooremа haritlaskonna meeleoludest ja ellusuhtumisest kodumaal annavad ulatuslikus filosoofilises ja sotsioloogilises essees „Tartu sügis“ kaks seal elavat noort kirjameest Ants Juske ja Linnar Priimägi.

Eestlaste kunstielust Rootsis kirjutab pikemalt Eevi End, kelle artikli juurde on trükitud reproduktsioone Aksel Roosmani, Eugen Kase, Ville Topsi, Ilona Wiklandi ja Hans Per Andersoni kunstitöödest. Ivar Ivask esitab laiahaardelise essee „Inimese teekonnast, lendavatest linnadest ja tuulde hüüdmisest — tähelepanekuid eesti reisiluulest kodu- ja välismaal“. Mardi Valgemäelt on rohketele allikmaterjalidele põhinev uurimus ameerika ajakirjaniku John Reedi, vene revolutsiooni käsitleva kuulsa raamatu „Kümme päeva, mis vapustatus maailma“ autori kokkupuuteist Eesti ja eestlastega, kus selgub et J. Reed sõitis Nõukogude Venemaale Eesti Vabariigi passiga. Hellar Grabbi annab ülevaate I. Ivaski poolt toimetatud ajakirjast „World Literature Today“, tuues ära täieliku nimestiku seal viimase kümne aasta jooksul avaldatud eesti kirjandust käsitlevatest artiklitest ja raamatuarvustustest.

M. Valgemäe vaatleb teatrikroonikas noore eestlasest näitlejanna Markia Blossfeldti sooloetendust New Yorgis, Heljo Männi näidendi „Sabata krokodill“ lavastust New Yorgi Eesti Teatris ja mälestab näitekirjanikku Tennessee Williamsi. Trükitud on mitmed teatrifotod. Raamatuarvustuste osas Jaan Puhvel hindab Eestis ilmunud sanskriti klassikat Linnar Mälli tõlkes, Viktor Kõressaar retsenseerib Gustav Ränga uurimust laplaste katkuhaldjast, H. Grabbi vaatleb Fred Limbergi raamatut Eesti Vabariigi sõjaväe juhtkonnast, I. Grünthal Uno Lahe proosakogumikku ja Mihkel Muti romaani „Hiired tuules“ ning Ed. Krants Raimond Kolgi novellikogu „Uskmatu Toomas“. Austraaliast on lugejatekiri Sydney Eesti Kirjandusringilt. Numbri lõpetab MANA toimetaja ja väljaandja Hellar Grabbi ingliskeelse sisukokkuvõttega. MANA nr. 51 saab tellida hinnaga $14.50 aadressilt: Hellar Grabbi, 3602 Albee Lane, Alexandria, VA 22309, USA või „Vaba Eestlase“ talitusest.

VABA EESTLANE

TOIMETUS JA TALITUS

avatud esmaspäevast
reedeni kella 9—3-ni

Telefonid: toimetus 444-4823
talitus 444-4832

KUULUTAMINE
VABA EESTLASES

on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

üks toll ühel veerul:
kuulutuste küljel $4.75
tekstis .... $5.—
esiküljel $5.50

Kuulutusi võetakse vastu:

nädala esimesse ajalehte kuni emasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

tel. 444-4832
Väljaspool tööaega:

Leida Marley 223-0080
Postiaadress:
9 Parravano Ct.
Willowdale, Ont. M2R 3S8

SES müügil
ıt
bass-bariton
ıverisaade
r), Üks suu (M. Saar),
(T. Vettik), Sind tervi-
ı õhtulaul (J. Tall) ja
u, Kui ma hakkan lau-
ausi seades — Kus on
akatkuja ja J. Zeigeri
vend.
kulu $1.—

ARAAMAT
nis 1979. 256 lk.
Pajult, 17 kaarti Eesti
onistanud Vello Kallas.
astalt) eesti rahva aja-
tsamate sündmustega
mõjustanud eesti aja-
põhijooni, sündmuste
lukordi, teeb järeldusi
kinketeoseks.
atekulu
ALITUSES

AS
TKES
nvaluulest,
ndusest"
SE talituses
$1.—

iraamat
AULUVARA
"
ostiteel: L. MARLEY,
3S8 ja VABA EEST-

„Pühapäeval staadionile!“
eesti koolid pühapäeval
le!“ „Propeller mängib!“
!“ „Läheme!“ „Läheme!“
oru staadioni pisikesest pi-
i putkast hakati sellel
istelisel ja ilusal pühapäe-
eid müüma alles tund aega
istluse algust. Korraldajad
beldanud tuhat pääset, aga
id poole tunniga läbi...
nüüdi—juba tembeldamata
d. Ka neid ei jätkunud —
tuli aina juurde. Tribüü-
juba täis, aga värava taga
teine tribüünitäis, kui ehk
kemgi.
tele olid Tallinna ümbruse
lhoosid auhindadeks ja
eks kohale toonud mitu
iit kapsaid, kaalikaid ja
Võistlus pidi tulema nalja-
ks, miks siis mitte auhin-
s „Propeller“. Läbi kitar-
gumise ja rütmipillide tü-
stsid valjuhäälдajast laulu-
ad pilved kogunevad Ve-
ohale...“
a taga käis edasi möll ja
Mõned ootajaist olid juba
ümbritsevale puittarale
Plank vankus ja vajus —
aukudest voolas väljakule
koolinoorte asutu hulk.
i täis kogu palliväljak.
rütmis lõid poisid ja tüd-
äsi kokku. Kuuldus nagu
klameeritud häälkooris:
maa kohale, Venemaa ko-

(Järgneb)

„VABA EESTLANE" on
vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Teisipäeval, 5. juunil 1984 — Tuesday, June 5, 1984

Ilmub 2 korda nädalas —
teisipäeval ja neljapäeval

ESTO-84 avapäeva eeltööd viimistlemisel

ESTO-84 programmijuhi Feliks Koopi informatsioon avatseremooniast

Väga lähedale on jõudnud vaba maailma eestlaste neljandad suurpidustused Torontos. Saamaks selgust, mida ESTO-84 esimesel, avapäeval on kavas, annab ESTO-84 programmijuht ja samaaegselt Ontario Place'is toimuva ESTORAMA peakorraldaja Felix Koop informatsiooni päeva sündmusist. Ta ütleb juba ette, et oleks ekslik, kui arvatakse, et seal on ainult avatseremoonia, vaid et see koht jääb kogu päevaks eestlastele kohtumiskohaks. Seal on võimalus istuda, nautida kaunist loodust, einetada restoranides. Pealegi kui kogu saar on ehitud sini-must-valgete värvidega, mis läks maksma üksi $5000. Avatseremoonia algab kell 13.00 ja sellele järgnev pidustus ESTORAMA kestab terve päeva, lõppedes tantsuga hilisööni. Esmakordselt näidatakse Eestit tutvustavat filmi „Estonians: for the Record".

IV Ülemaailmsete Eesti Päevade avapidustuste eeltöödest pole siiani palju kuulda olnud — ettevalmistused on toimunud vaikselt kuid pidevalt nii öelda „kulisside taga". Nüüd aga, kus avapäevani vaid mõned nädalad, võivad korraldajad teatada, et kavas on suurejoonelised rahvusliku iseloomuga pidustused, mis kestavad keskpäevast keskööni.

IV Ülemaailmsete Eesti Päevade avatseremoonia toimub Ontario Place'i Forum'is algusega kell 13.00. Sellel kõneleb Ontario protokolliminister Thomas Wells, tervitavad osavõtvate maade ÜEP komiteede esindajad. Avatseremoonia kunstilise osa eest hoolitsevad Toronto eesti koorid ja Estonia orkester. Samas toimub ka osavõtvate organisatsioonide lippudele lipumärgi kinnitamine.

Ontario Place Forum, mis koos ümbritsevate mäenõlvakutega mahutab kuni 10.000 pealtvaatajat, on selleks puhuks pandud meie rahvusvärvides pidurüüsse.

Avatseremooniast võtab osa umbes 400 kutsutud külalist, eesti ja kanada avaliku elu tegelast, kes siirduvad peale avatseremooniat Ontario valitsuse vastuvõtule vee peale ehitatud restorani nimega POD I. Teistele külalistele avaneb aga võimalus järgneva tunni ja poole jooksul ümberoleva pargi nautimiseks.

Ekraanteatris (Theatre I) jookseb juba kella 12.00-st alates ingliskeelne film meie rahva ajaloost I maailmasõjast tänapäevani.

Estofilm Canada poolt ESTO-84 ajal esietenduseks valmistatud film „The Estonians: For the Record" sisaldab haruldasi filmikatkeid Vabadussõjast, vabariigi ajast, küüditamisest, 1944. a. kaitselahinguist, põgenikeaastaist ja väliseestlaste käekäigust.

Filmis, mis jookseb ekraanteatris pidevalt terve päeva jooksul esineb selgitavalt perekond Viirlaid.

Ontario Place on mitmekülgseks tegevuskohaks lastele. Mudilased peavad tingimata külastama lasteparki ja nukuteatrit. Eestikeelse nukuteatri on korraldanud Põhjala Tütred ja Rajaleidjate gaidid Evi Valge ja Ingrid Kütti juhatusel. Esitamisele tulevad kaks lühinäidendit — „Peeter ja südametu koll" ja „Hans ja Greta".

Ka Ontario Place'i suveaed (Summer Garden) on rahvusvärvides pidurüüs. Seal saab kehakinnitust

ja meelelahutuse eest hoolitseb Allan Liik koos terve rea eesti estraadikunstnikega Kanadast, USA-st ja mujalt.

Suveaia taha on oma jahid selleks puhuks ankrusse seadnud Toronto Eesti Jahtklubi.

Kuid siis on aeg Forum'isse tagasi minna, kus algab kell 15.30 esimene kirev kava „Introducing . . .". See kirev kava juhatab sisse ESTO-84 programmi, pakkudes kilde ja esinejaid paljudelt ESTO üritustelt. Ingliskeelse teadustamisega kavandatud kava tutvustab Kanada publikule Eestit ja eestlasi, esitades terve rea lavakunstnikke ja ansambleid. Teadustajaks on tuntud TV-kommentaator Tiiu Leek ja meie lavakunstnik Ain Söödor. Viimane on ka kirjutanud kireva kava teksti. Tutvustatakse meie rahva silmapaistvaid liikmeid. Esinejate hulgas on Stokholmi Eesti Noortekoor, Idla võimlejad, Andres Raudsepp, Urmas Kärner oma ansambliga, Kalev-Estienne ja teised. „Introducing . . ." on meie väikene ingliskeelne kingitus Toronto publikule. Võtke kaasa oma kanadalasest sõber! soovitab Feliks Koop.

Peale seda on jälle võimalik külastada nukuteatrit või vaadata varem nimetatud filmi. Suveaia restoranide juures toimuvad jälle ettekanded ja mootorparvelt kõlab eesti laul „Kuma" või mõne teise eesti laulu- ja muusikaansambli ettekandeid.

Ontario Place'is on palju lõbustusi ja kõik need on kaetud ühekordse sissepääsu hinnaga ($4.25); see katab kõik kulud, väljaarvatud söök ja jook.

Ontario Place'i lõbustuste hulgas on lasteteater, „Future Pod", „Cinesphere" kino, lastepark ja palju muud, „Ontario North Now" näitus on kujundatud eestlase Vello Hubeli poolt. Eritasu eest saab teha mitmesuguseid paadisõite ja kasutada veeliugu. Võtke ujumistrikood kaasa! soovitab Feliks Koop.

Kui tõesti juhtub nii, et mõned on ESTO avamispäeval oma suvilas katust parandamas või muud kibekiiret tööd tegemas, siis jõuavad ka need veel Torontosse sõita, et nautida teist kirevat kava Ontario Place'i Forumis. Rahvakunstilise iseloomuga kirev kava „Kanneldi" algab kell 19.00 ja kestab umbes poolteist tundi. Esinevad rahvatantsurühmad, Malmö ja „Ritmika" võimlejad, „Meloodika" lauluansambel, Tiina Kiik ja teised. Peale seda algab suveaias tants „Kaja" orkestri saatel, mis kestab hilisööni.

Lõpuks annab F. Koop juhiseid ka neile kaasmaalastele, kes tulevad Ontario Place'i isiklike autodega. Neile ta soovitab varakult kohale sõita, juba enne keskpäeva, et vältida liiklusummistust ja autoparkimise probleeme, mis on põhjustatud samaaegse staadionil toimuva pesapalli mängu tõttu. Mäng algab kell 13.00 ja juba tund aega varem võivad tekkida raskused liiklusega ja autoparkimisega.

Vana Andrese kiriku juurest siirduvad peale Eesti lipu juubeli jumalateenistust eribussid otse Ontario Place'i.

Hiljem toovad bussid inimesed tagasi Toronto all-linna. Busside pileteid saab tellida ESTO büroost.

F. Koop ütleb, et ülaltoodust võib järeldada, et avapidustus on kogupäevaline mitmekülgse sisuga tegevus eesti lipuvärvidest südamesoojaks tehtud keskkonnas.

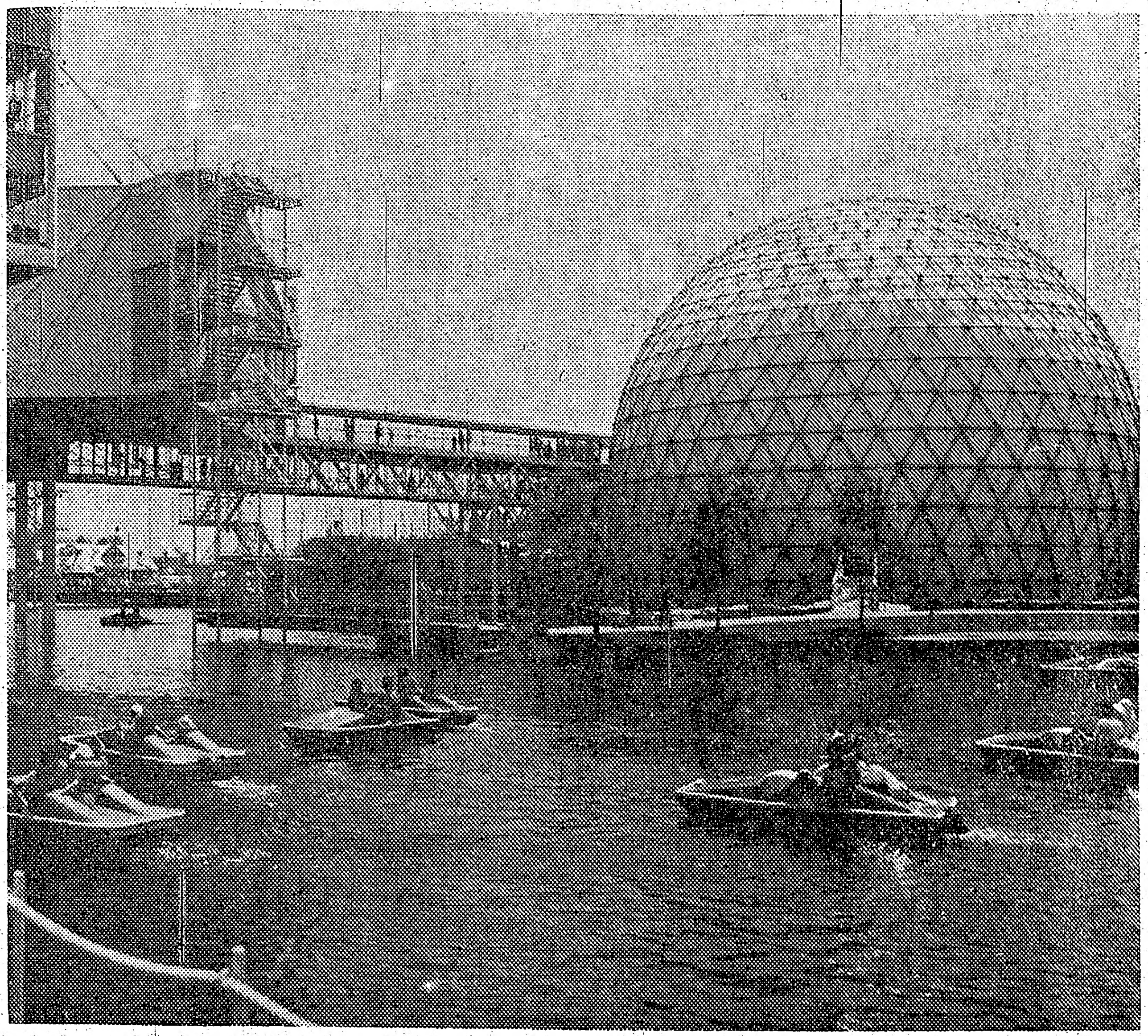

ESTO-84 avapidustused toimuvad Ontario Place'i vabaõhtu-pargis. Pildil „Cinesphere" ja POD I, kus toimub Ontario valitsuse vastuvõtt.

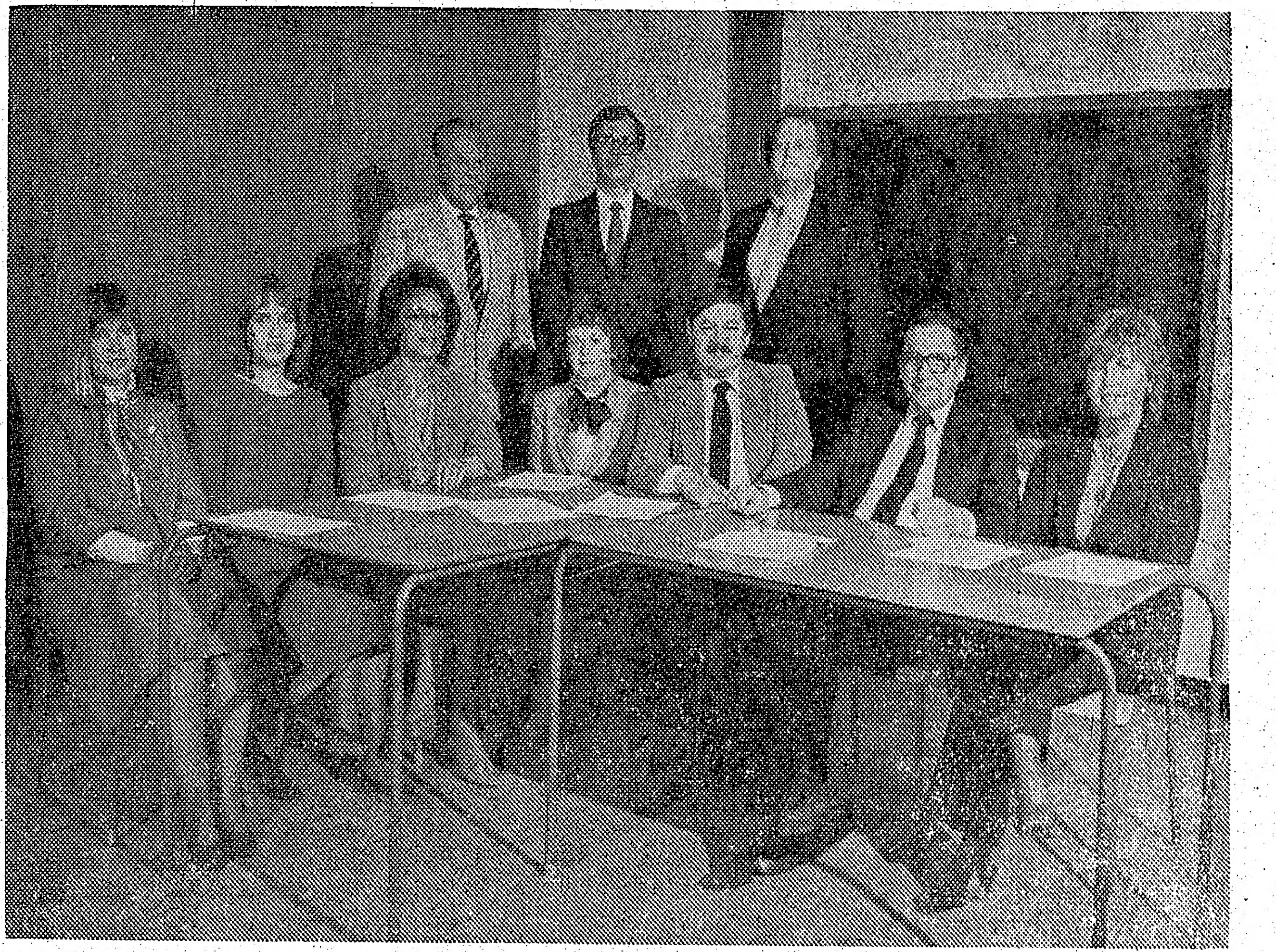

Avatseremoonia ja ESTORAMA korraldajaid koosolekul Eesti Majas. Istuvad vasakult Anne Liis Tüll (kirevate kavade lavastaja), Kaarin Maimets (kirevad kavad), Lia Holmberg (kujundus), Koidu Vasila (ESTORAMA toitlustus) Ruho Paluoja (avatsemoonia peakorraldaja), Feliks Koop (ESTORAMA peakorraldaja), Tiina Timusk (VIP vastuvõtt), Seisavad vasakult Heitti Roman (jahtklubi), Toomas Marley (avatseremoonia teadustaja), Allan Liik (suveaia meelelahutused). Pildil puuduvad Ain Söödor (teadustaja) ja Evi Valge (nukuteater).

Foto: Hans Westerblom

Tuntud televisiooni kommentaator Tiiu Leek, kes esineb ESTO-84 avapidustusel.

Sündmuste kalender

- EELK Usuteaduse Instituudi VII õppeaasta loengute periood 24. juunist kuni 6. juulini Wycliffe College'is Toronto Ülikoolis.

Ava-jumalateenistus 24. juunil kell 4 p.l. Vana Andrese kirikus.

- Reedel, 6. juulil kell 19.30 Metropolitan United kirikus juubelikontsert.
- Laupäeval, 7. juulil kell 21.00 Seedrioru vabaõhuteatris J. Metua naljamäng „Rummu Jüri".
- Pühapäeval, 8. juulil Ontario Place'is ESTO-84 avatseremoonia ja Estorama.

Pidustused kella 10.00—23.00-ni, avatseremoonia kell 13.00—14.00.

31. mail toimunud Wintario loterii loosimisel langes 200.000-dollariline peavõit piletile nr. C351133, sama number ilma eelneva täheta võitis $25.000, $100.000 võitsid D398831, B706992 ja D880647, $10.000 — 622622 ja 955235, $1000 — 53013, $100 — 8852, $10 — 284, $50 segijärjekorras numbrid 854303. Nädala müstilise preemiavõidu $10.000 võitsid piletid numbritega 588844.

- Neljapäeval, 12. juulil rongkäik-vabadusnõue, kogunemine Queen's Park kell 9.00.
- Reedel, 12. juulil kell 20.00 Maple Leaf Gardens'is Esto Visioon.
- Laupäeval, 14. juulil kell 14.00 Maple Leaf Gardens'is laulupidu.

Liberaalid veelgi esirinnas

OTTAWA — Parlamendimäel on uusim gallupi uurimine pannud liikuma kuuldused, et suvel võiksid toimuda uued Kanada parlamendivalimised. Maikuul tehtud gallup näitas, et liberaalid saaksid valimistel 46%, konservatiivid 40% ja uusdemokraadid 11% otsustatud häältest.

Meeldetuletus

Eesti Teadusliku Seltsi Rootsis auhinnatööde võistlusele käesoleval aastal tuleb võistlustööd esitada hiljemalt 1. oktoobriks, aadressil: Eesti Teaduslik Selts Rootsis, Box 92, 101 21 Stockholm, Sweden. Võistluse tingimused on avaldatud ajakirjanduses. Veelkordse informatsiooni saamiseks kirjutada samal aadressil või helistada tel. 08/16 33 38.

Eesti juristide kokkutulek ESTO'l

Torontos toimub neljapäeval, 12. juulil kell 14.30—17.00 Toronto Board of Trade, Downtown Club'i ruumes, 3 First Canadian Place, Toronto, Ontario. Telefon (416) 366-6811.

Kui kellelgi on küsimusi enne ESTO-84 nädalat, helistage organiseerijale advokaat Tõnis Laarile tööle (416) 365-1442 või ESTO-84 nädalal koju (416) 447-9889.

30 sendimeetrit vihma nelja tunniga

TULSA, Oklahoma — 30 centimeetrit vihma langes nelja tunni jooksul Tulsas, Oklahomas, tekitades üleujutusi. Upputuses on saanud 12 inimest surma, 80 vigastada, hävinud on 3000 maja, tõstes üldkahju 200 miljonile dollarile. Tuhanded on jäänud kodutuiks.

BUSS KOTKAJÄRVELE

**gaidide ja skautide maailmalaagrisse „Eesti Lipp" väljub Eesti Maja juurest laupäeval, 7. juulil 1984 kell 7.30 hommikul.
Maailmalaager on avatud külalistele. Laulupidu. Paraad. Suurlõke. Laagri lõpetamine.
Tagasisõit pärast suurlõket. Saabumine Torontosse umbes kell 2 öösi. Peatused Eesti Maja ja Royal York hotelli juures.
Sõiduhind edasi-tagasi 20 dollarit.
Registreerida sõiduhinna tasumisga kuni 25. juunini aadressil:
Tiia Kütt, 168 Steeles Ave. East, Thornhill, Ont. L3T 1A5.
Telefon: 889-1063.**

Üksik naine soovib leida

HEAD SÕPRA

vanus 65—70. Kirjad slt.-märgusõnaga „Sobivus näitab"

MÜÜA SUVILA KRUNT

Georgian Bay's, Present Island

$15.500.—, sissemaks $2000.—

Helistada 743-4435